

د گل پاچا الفت خبری

د الفت خبری

Ketabton.com

مہتمم: دوکتور عبدالرحمن، الفت

غزنی (ساہ)

لیکونکر: دوکتور میر ابرار کمال

د زمري مياشت ۱۳۶۷ هجري شمسي کال

فهرست

1.....	دِ الْفَتِّ خَبْرِي
1.....	د حق رنا
3.....	پروردگارِه! پروردگارِه!
5.....	خير البشرِه! خير البشرِه!
9.....	رحمة اللّٰعلمين
10.....	د حج الهام
14.....	دزره مضمون
15.....	د كربلا الهام
23.....	سترگه دسبا يمه
24.....	قهرمانه بيغله
25.....	پير
26.....	ملی حماسه
27.....	وطنه
32.....	گل پرسته
33.....	تلوسه
35.....	مري ژوندى
36.....	د مور مينه
37.....	موري!
40.....	قدر او مقدار
42.....	صاحب
43.....	سبک نظر
44.....	مساوات
46.....	ماينجن
48.....	نن او پرون
48.....	د زره دنيا
49.....	څه كيرو؟
50.....	سياست
51.....	سرنوشت

52.....	بی جلبه زور
53.....	ملی شوری ۱۳ دوره
54.....	د خان مهربانی
56.....	پالیسی
58.....	زه او دي
59.....	ترقي او تمدن
61.....	څه جوړیږی؟
63.....	بی چله اوناچله
63.....	رنا
64.....	قبيله پرستی
66.....	د شوری فضا ۱۳ دوره
68.....	په چاپسی څی؟
69.....	نه گورم
70.....	دروغ او رښتیا
71.....	د درگاه سپی
74.....	زندان
77.....	د محیط تاثیر
78.....	د دهقان درس
80.....	چا څه راوړه او چا څه
82.....	په ښکلا مین
83.....	څلوریخی
84.....	څلوریخی
114.....	لغمانی
129.....	که پیداشی
130.....	په داسی حال کینی
131.....	ښځه
134.....	دلیر او ستمگر
135.....	په غلا غلا کتل
136.....	د مینی او ښکلا نجوی
137.....	د ژوند مرثیه
138.....	زړه او ضمیر

138	زر
139	د ژوند د ستور
140	د عشق جنون
142	حسن او نظر
143	اولوالالبصار
148	خبرنه و
149	اقتدار
151	مزدوری سترگی
152	ملی قدرت
153	محمّد(ص)
157	پا که مینه
158	رسم رواج
161	بابا
161	بنامار
163	د غریب کیلی
165	حاضر جوابی
166	څوک څه پوهیږی؟
167	د محمد(ص) تعلیم
168	د محمد(ص) عرفان
170	د اسلام آغاز او انجام
173	په خان مینه!
175	محیط او انسان
176	عمل او عکس العمل
177	سوتی
178	خپل او پردي
180	د شاعر ترنم
181	امیدونه راژوندی کره
182	د عصر دلبره!
182	جوی انقلاب
184	نوی گل
185	آزادي

186.....	خپلواکی
188.....	زما وصیت

بسم الله الرحمن الرحيم

دِ الْفَتِّ خَبْرِي

د زره خبرې د الفت خبرې د عقل او فکر د حیرت خبرې
د محبت له حرارت نه پیدا د وینن احساس د بصیرت خبرې
د حق رڼا د روح نجوالري د عشق نغمه د معرفت خبرې
راغلی دنیا ته د الهام له لاری د لور او بشکلی حقیقت خبرې
د کار خبری د الفت کاردی هر وخت په کاردی د الفت خبرې

د حَق رڼا

له وهم و خـ یاله! او د عقل تصور نه بهر
چـ یرته چه نه رسیږی هیڅکله د علم نظر
لـ ه دې عالمه ماوراء زمان مکان نه جلا
تـ ولو رنگونو صورتونو کم و کیف نه سوا
د حـ ق رڼا کړی تجلی چه یې ایمان ویني
عـ قل پوه نه دي چه یې څنگه په څه شان ویني
خـ دایه! تانشي پيـ ژندي زمونږ قلیل علم
دایه علت، معلول ولاړ زمونږ علیـ ل علم

راندۀ پوهیږی چه لمر شته دي مگر لمر نه ویني
سحر له خوبه راپاڅیږی خوشحرنه ویني
گونگ شونډی ویني چه خوځیږی خو خبره ناوری
کانه ته یو څه ووايو او هغه بل څه اوري
دغسسي مونږ هم د رندوکنو په لاریو روان
مونږ له مکانه وتي نشو اوته یې لامکان
بناپیرک کله دغه د لمر خپله رڼا کښي ویني
د لمر رڼا بس د سپوږمی په تجلا کښی ویني
مونږ به لاڅه یو زمونږ علم اویقین به څه وي
یوه ماشوم نه د بلوغ په باب تخمین په څه وي
نور وکښی وینو هغه څه چه یې په ځان کښی وینو
د خپل غلط قیاس عکسونه په جهان کښی وینو
په آینه کښی ماشومان تصویر دځان گوری
کوي باور چه واقعي نور ماشومان گوري
ډیر مجهولات شته چه انسان لاپیژندلی نه دي
د غیب پردو کښی ډیر څه پټ دي چا لیدلی دي
ډیر څه موومنل هغه وروسته غلط وختل
ډیر څه مورد کړه چه نن علم او حکمت ومونل
زمونږ مننه زمونږ رد زمونږ انکار غلط
څه اعتبار لری زمونږه اعتبار غلط

ستا معـــــــــــــــــرفت ته د بشر عقل رسیری کله
دانســـــــــــــــــانی فکر لباس په تاجووریری کله
اهل عـــــــــــــــــرفان په تضرع((ماعرفناک)) وایی
مونږ هغه حمد کله ویلی شو چه تاته بنیایی

پروردگاره!

پیدا دي كره پـــــــــــــــــسونه هم لیوان پروردگاره
د بنوبدو خـــــــــــــــــالقه! هم رحيم اوقهارره
پسونه شکرکاری چه گیاه دي كره زرغونه
لیوان دي ثنا وایی چه پیدا دي كره پسونه
خیالی زرکه دي ستایی چه احسن الخالقین یی
صیاد، باز اوبابنه وایی چه خیرالرازمین یی
یزید شکر گـــــــــــــــــزاردي چه فاتح د کربلا دي
حسین کوي دیر فخر چه سیدالشهدا دي
شاهان دي كره سرلـــــــــــــــــوری د دولت په تخت و تاج
شاهي تاج نه دي تیـــــــــــــــــبنته كره ادهم لره معراج
گوډوایی شکر خدایه چه دوه سترگی غرومه
روند وایی ډیره بڼه ده چه نادودي نه وینمه
گونگی د حال په ژبـــــــــــــــــه شکر شکر کښی دا وایی

گونگ بڼه يم چه دروغ نه وایم غیبت نه راته بڼایی
په هر حال دې راضي ی—ولرو صبر د ایوب
قصه مو هیږه نه ده د ی—وسف او د یعقوب
یومیاشي بل هاتی کړی خـینی لوی خـینی واره
لویان دې کړه خوړونکی او واره ورته خواړه
په نس کښی د ماهی ژوندی ساتلي شی انسان
چه ته یی ساتي ربه! نه غـرقیری په طوفان
د تیغ خوله دې کړه بڼـده په مری د اسمعیل
په سره اور د نمرود کښی دې ساتلی دی خلیل
هاتی په زمکه پری—ووت ابابیل چه په هوا شو
مشکله نه ده تاته د ش—داد وژل په میاشو
قادره! ذوالجلاله! ی—ی فعال ما یرید
که ستا اراده نه وای خ—ه کولی شو یزید
بي ستاله ارادې نه هی—خوک نشی کولای
نه خوک شی بڼه کیدلی اونه خوک بد شی بدیدلی
بابل دې نغمه خـوان گل وگلزار باندی شیدا کړ
کارغه دې د بدب—وی مردار خوړلوته پیدا کړ
د شاتو په مچيو ج—وړوي خواړه عسل
د مار لرم په نیش کښی ل—ری زهر د اجل

دردونه ستا له خووادې دواگانې ستاله خوا
شیطان دې پیداکړی د آدم ته لاپخوا
څوک نشی پوهی دلی ستا کړوپه حکمتونو
موسی لا خبرنه و ستا د خضرپه کارونو
قاصراو مقصر دی خو دایه علم د بشر
دغیب پردوکښی پت کله لیدلی شی نظر
ترڅو علم محدود وي په زمان اوپه مکان
بعید به وي امکان پیژندل دلامکان

خیرالبشره!

رحمة اللعلل مین خیرالبشره!
دکامل انسانیت اصلی مظهره
ته نه وی په جهان کښی ریا نه وه
دادراک اوشعور سترگوبینا نه وه
تاکړه ورکه هغه توره تررمی
چه نه لمر شوه ورکولی نه سپورمی
سریتوب ورساوه تا ترمعراجه
فرعون دې کړه راکوزه له تخت وتاجه

فقيران او حقيران دې عـزیزان کړه
سرکشان دې پخپل ځان پورې حیرام کړه
انسانی کرامت تـار او رانسان ته
بشري وروري دې راورلـه جهان ته
په عالم کنبی دې پیدا نوی نظر کړ
چه قادر دې په لـیدو د خیر وشر کړ
جوړ دې کرله ملتـونو یو ملت
د توحـید د کلیمی په برکت
د خدای کور کنبی دې پرینشودل بتان
مشرکان دې کړه د یو خدای بندگان
د سړیو جـورول دې لوی هنر و
که نه ! یونـوم د بوجهل او عمر و
دیر بی لاری دې روان په سمه لار کړه
ناپوهان دې پوه په حق دمور او پلار کړه
د یتیم د اوبنکوقـدردرسره و
د پیرزونظر دې تل په بیچاره و
انسانی حقوق دې بنـخو لره ورکړه
د عزت ټیکری دې کونډو ته په سر کړه
عدالت دې د تقوا جز و بـاله
مساوات دې پـه عمل کنبی و پاله

که مسجد دې جوړاوه که خندوقونه
کره دې نوروسره سم مشکل کارونه
غزاگانو کښې له هرچانه صابر وي
په جهاد کښې په شخصاً خپله حاضر وي
مشکلاتوک کښې له هر چا مستقیم
خدای درکړی لوی دولت خلق عظیم
مړوی که څوک یوازی تش نسونه
تامری کړي وری سترگی وری زړونه
موالی دې کړه سرلوری په ایمان
د خپل کورسری دې وباله سلمان
زید غلام و په قریشودې افسر کړ
د ده خوی دې اسامه لامتعبر کړ
په هغه لښکر دې کړلو قوماندان
چه عمر او ابوبکر یی وسپاهیان
نه پیدا په اسامه کښې شو غرور
نه اخلاص کښې د عمر راغی قصور
ابوبکر خلیفه د خپل زمان
په جلب داسامه کښې شورووان
دینه لویه معجزه نشته ده بله

خوده پټه لـــــــه نظره د غافله
تابل کـــــــره معيارونه هډفونه
لوردي کړه له ټيټي سطحی نظرونه
ډير و خلکو تـــــــه بښلي تا غنا ده
لوی بخشش دي له غنا ن استغنا ده
دا دنيا وه ستا اصحابو ته حقيره
پادشاهی به خـــــــاریده ستا له فقيره
تا دواکـــــــره د بشر زاړه دردونه
وردې کړه د خير احسان عفوی درسونه
پوه دی کړلو په خـــــــورلو د خپل قهر
په ظاهره کښی که تريخ دی لکه زهر
قهرمونږ خوري که یی مونږ نشو خورلی
عفوه هغه کـــــــری چه قهرشي زغملی
احسان نشي کړی چه قهرپری غالب وی
قهرجن سړی د خـــــــان کله صاحب وي
تا صاحب کـــــــر مسلمان د ښه تهذيب
مؤاب دي کـــــــر په احسن التاديب
جوړ دي نکـــــــر له مسلمه تش عابد
ورنه جـــــــور دی کړ قاید او مجاهد

دواب —
حيوانات

څوک دی نکره استعمال لکه دواب
پيروان دی خپل بللی دی اصحاب
له صاحبه نه بڼه خطاب نشته هرگوره
راشه! پير مرید ددی زماني گوره
مسلمان اوس د پيرانو بندگی کری
لا یونیم خائنه نسبت د پير د سپي کری
دیر افسوس دی نن په حال د مسلمان
څومره ټیټه مرتبه شوه د ایمان
چیرته هغه مسلمان او چیرته دا
چه یزید یی شو امام او مقتدا

رحمة العلمین

رب العلمین دې رحمۃ العلمین گني
نلری ثانی چه دې خاتم النبیین گني
دیر خلک دې وایستل تیارونه درنا لورته
ستا لاس کښی رنا مسلمانان نورالیقین گني
ته په مومنانو مهربانه له هرچانه وي

خُکِه دِي رُوفِ رَحِيمِ اِرْحَمِ الرَّاحِمِينَ گُښِي
سَتَا خَلْقِ عَظِيمِ خُوپِه قِرَانِ کُنْبِي خُدَايِ سَتَايَلِي دِي
نورِ خَلکِ لَاخِه چَه مَشْرکانِ دِي هَم اَمِينِ گُښِي
دِيرِ دِي لِه دُوزخِه گُزُولِي د جَنّتِ لُورْتِه
بِنَائِي دِرْسِرِه چَه دِي شَفَعِ الْمَذْبِيحِ گُښِي
تَا مَسْلَمِه پَه بَعثِ بَعْدِ الْمَوْتِ بَانْدِي مَومِنِ کِرْلُو
نِه مَـرِي مَومِنانِ اَبِ حَيَاتِ دِ اسْلَامِ دِي گُښِي
غِيْبِ تَه دِي نَظَرِ مَتَوَجِهِ دِ مَومِنانو کِر
خُکِه حَيوانِي نَظَرِ سَطْحِي اَوْظَاهِرِ بِيْنِ گُښِي
دِي دُنْيَا نَه بِنِه دِ بِلِه دُنْيَا حَانَ تِه مَومِنِ لُرِي
هَلْتِه مَومِنِ هَر خَه لَرِي کَلِه حَانَ مَسکِينِ گُښِي
بَارِدِ دُنْيَا هَر خُومِرِه کَه سِپکِ وِي خَه پِرِوَالِرِي
تَلِه دِ عَمَلِ يِي کَه دِرْنِه وِي حَانَ سَنگِينِ گُښِي
سَتَا مَنِيه مِي بَسِ دِه چِه لِه حَانَ سِرِه يِي خُدَايِ تِه وِرِدِ
سَتَا رِضَايِ الْفِـتَاهِ رِضَا دِ رَبِّ الْعَلَمِينِ گُښِي

دواب -- حيوان

عما مه -- لنگوتی

د حج الهام

مختلف او مخالف بیل بیل قومونه

چه تری د حـج د پاره احرامونه
له قومی لباسه هـر سړی بهرشي
د هرچا په تن یـولنگ او یوڅادرشي
کلتوري اخـتلاف لار شی له نظره
شاهي تاج شاهي خولی لویری له سره
نه چلتارد چـا په سر نه عامه وي
د افغان عرب او ترک یوه جامه وي
تورسپین عرب عجم سره یوشان شی
د واحد ملت مفهوم ډیر بڼه عیان شي
خی طواف ته ټول په گډه د خدای کورته
بیا په گډه شـي روان د صفا لورته
گډه سعیه کـوي هغه او که داوي
په یـوه لاره روان شاه و گداوي
د هرچا خـاي شي مقام د ابراهیم
دهر خـاي مسلمانان پکښی سهیم
په یوه ژبه هـر ریوایی لیک
هریوبل ته وایی الـسلام علیک
واره وایی لـا اله الا الله
واره بولی محمد رسول الله

واړه یو پوښه کلمه دي د توحید
په وحدت کښی ئی نه شک شته نه تردید
هدف یو د مسلـــــــــــــــــمینو د جهان دي
چه په کانو ئی هر څوک ولي شیطان دي
په رښتیا چه یـــــــــــــــــوامت او یو ملت دی
محمد او ابراهیم تـــــــــــــــــه ئی بیعت دي
تول والاړ یـــــــــــــــــوي قبلي یوه محبوب ته
که ئی مخ وی شرق و غرب شمال جنوب ته
یوجهت دي څـــــــــــــــــ لورواړه جهتونه
په هر لوري یـــــــــــــــــو شی وینی نظرونه
د شرقي او غـــــــــــــــــربي قبله یوه ده
پتنگان له هـــــــــــــــــري خواډیوه یوه ده
نه شقاق شـــــــــــــــــته نه نفاق نه اختلاف
معصوم دي د نـــــــــــــــــراو بنځی ایتلاف
لا رفت لا فـــــــــــــــــسوق لا جدال
د حاجي او حاجي دي وصف الحال
هیڅوک نه دی بی احرامه تول محرم
مخ دي لوڅ څـــــــــــــــــکه چه نشته نا محرم
ډیرلوی درس دي د اسلام حج او عمره

که شعور فک — ر و نظروى چا سره
سم شعور پي — داکره مشعر الحرام ته
د زره سترگی غ — ووه باب السلام ته
زمزم رازد ي — و مشرب دى د اسلام
د خلیل او محمد خي — ر الانام
په حجر اس — و د بږده د سترگوتور
په سواد دمع — رفت د خدای د کور
خاوندان د جواه — ر و او الماس
کړی دې کانی ته سرتیټ په التماس
خاتمه د حج ای — ثار او قربانی ده
مال بنندل نفس خوارول مسلمانی ده
صفا رمز د شع — اړودى هرگوره
په ظاهر نظر م — روه منا مه گوره
حرکت سعيه د حج صحیح دستور دي
معرفت د عرفات اصلی منظور دي
هله هر ژوى ل — ه زیانه په امان دي
کان امن — ا د دې مقام احسان دي
لا ضرر لا اض — رار فى الاسلام
د اسلام تع — لیم دى دا نه تش سلام

حاجی مه وره جای نماز تسبی سوغات

دی دورل و الهامونه حسنات

پس له حجه دی که بنه شوه کره اوړه

په رښتیا دی بیت الله نه څه ودوره

دزړه مضمون

اندیننی می چه په زړه کی لکه لال په جگر خون شی
پس له پیرو زړه چا ودونو د رنگین شعر مضمون شی
زړه ته نورڅه پاتی نه دی ټول په شعر اوبه شوی
دشاعرزړگی چه شین شی د ادب گلان زرغون شی
هنر غواری زړه چا ودونه او د زړه په وینو پایئ
دغوتی د زړه مضمون خود لوستو په زړه چاودون شی
طوفانوته دی پټ شوی د قلم هره قطره کی
د اشعارو بحر گوره سترگورو د ته جیحون شی
شخصیت ورو ورو لوییری خلک پیروروسته پوهیری
دا دنن ورخی شاعر به پس له مرگه افلاطون شی

د کربلا الہام

کله کله توره شپه کی فضا دیره ظلمانی شی
 بحرانی مهیب حالت وی هوا دیره طوفانی شی
 توری وریخی راخپری شی پکی ورک شی اسمانونه
 آبتونه راوریبری خطرناک شی بارانونه
 سیلابونه راوان شی سراسر اومال وی په خطرکبنی
 اضطراب وحشت اوداروی زره کی سترگوکی په سرکی
 سیاسی فضا شی خړه تندریزه او مهیبه
 پارحاکم فکر محکوم وی ژوند بی خونده بد نصیبه
 ابوالهول یزید پیدا شی چه دخلکو باسی زرونه
 ورسره په کربلا کی یو بلا مصیبتونه
 هیبتونه دهشتونه مسلط وی په هر چا
 هر سړی وی ورخطا چچه مهیبه وی بلا
 هره خواوی تورتمونه عقل فکرووی حیران
 چاره ورکه وی هرچاته بیچاره بنکاره شی خان
 نشاط نه وی په حیات کی د خندا قحطی گرانی وی
 عذابونه عتابونه فشارونه مـجانی وی
 مایوسی پریشانی وی خـوبنی نه وی په عالم کی
 بلبلان باغ کی کـریری وی اورونه په شبنم کی
 د غضب حکمرانی وی خـوله خدا ته نه جوړیری

هر ساعت یی قیامت وی هـریوزره کی پت ژریری
 هیخوک هیخ نشی ویلی جـرت سلب شی له هرچانه
 جهان هرچاباندی تنگ شـی له هرلوری هری خوانه
 داسی پیربد بد حالـتونه په انسان باندی راغلی
 زلزلی او طوفانونه پـه جهان باندی راغلی
 په همداسی سخت ساعت کی پیـداشوی لوی کسان دی
 چه خان نه سپاری طوفانوته اوسـپریری په طوفان
 د طوفان په سر نوح کـیینود د بشر د بقا پند
 د تدبیر عزم په مخکی طوفان کله گزری خند
 که هرخومره لوی طوفان وی عـمرئی لند لکه ظالم وی
 د نوح عمرئی نصیب شی چه طوفان باندی حاکم وی
 خاوندان د ارادوتل په جرعت مومی نجات
 له خطر سره جنگونه حقیقت دی د حیات
 نمرودان سوزوی اور کی که د عصر ابراهیم
 حق پا لونکو ته نه بنـایی چه باطل ته شی تسلیم
 که یزدنوم په کربلا کی ظالم کری له حده تیر
 شهامت به د حسین خوک ترقیامتـه نکری هیر
 یزیدنوم د ایستبداد دی د سمبول په حیث جهان ته
 حسین د یراعلی مثال دی د ایمان اهل ایمان ته
 ظالمان د یوی کور دی که عرب وی که عجم

وی ابولؤلؤ که شمر که رحمان ابن ملجم
 یوظالم دی چه یونوم او بل نوم مسمی شی
 سکندروی بیا چنگیزی بیا تیمور یا ایتلا شی
 په یزید باندی وریری تر قیامتہ نفر تونه
 د حسین په غم کی ژاری جهانونه عالمونه
 که جابر چنگیز هرمره په قدرت دی مشهور شوی
 خوبیا هم جلال الدین ته په ستا ینه مجبور شوی
 هلاکوبد گنی هر خوک چه قاصد ود هلاک
 هیلران هر چاگنی د بنمنان د ژوند و ژواک
 د دجلی رود ظالمانو د انسان په وینو سور کړ
 په وحشت بربریت یی جهان خلکو ته تنور کړ
 هغه خوک و چه یی جوړی د سرونو مناری کړی
 جاویدان بنارونه و ران کړه ترینه جوړی یی میری کړی
 چا دی سوی په اورونو بشری تم—د نونه
 چا وژلی دی فکرونه چا تباہ کړه هنرونه
 خوک د قهر قهرمان و په بامیانو خه تیر شوی
 غلغله کی چه چه شوی د جهان نه دی هیر شوی
 خنځه راغی خنځه لاره له جهانہ سکندر
 خه یی وکړه دلته هلته ورشه وپوښته خیبر
 عجیبه غوندی جهان دی عجیبه یی دی کارونه

کله وران کله ودان کړی قدرتونه هیوادونه
 سقراط فخر د یونان و د یونان قدرت محکوم کړ
 په زندان کی یی د زهر و په پیاله باندی مسموم کړ
 اصلی کور دفسو شو فیلسوف لره زندان
 یونان ولی سقراط وژنی سقراط ژوند دی د یونان
 په فرمان دروم یی مثل دی په سولی خپژول شوی
 اوس مرکز د مسیحی دین دلوی پاپ دی گنل شوی
دغه کارونه اوس هم په بل رنگ او بل عنوان شته
په بل نوم بله څیره کی جهانسوز جهانگیران شته
په دی زمکه نه مریری د دی عصر نالیون
لاس یی واچاوه اسمان ته اوس سپورمی ته لری یون
سل جنگیزه دی یپت شوی د اتوم هره ذره کی
د جم ډیر جامونه گوره د رادار په آینه کی
ورانولو ته جوریری د دنیا عمارتونه
تباهی ته خدمت کاندی د دی عصر تخنیکونه
استعمار کله ورکیری جامه شکل یی بدلیری
استبداد په نوی بڼه سیاست لره خوم کیری
په دڅه که د ظالم نوم بلارایینی وی رحیم خان
په بڼه نوم کله بڼه کیری چه یی خوی وی د حیوان

حقیقت خوونه بدلییری که ظلمت و بولو نور
دهلک په جامه کله هلک کییری دچا لور
له تیاروسره رنبا وی همیشه لاس وگـریوان
په هروخت کی په جگره وی اهریمن سره یزدان
ظالمان په ایماندارو نشی کییری حکمرانی
د ظالم ظلم ته غاره کله بردي مسلمانان
غرقیدونکی دی غرقیری که فرعون دی که قارون
که پیدا شی په ولس کی یوموسی او بل هارون
دنمروود امر ته غاره نه ده اینی ابراهیم
د فرعون قدرت ته کله تابع شویدی کلیم
اسلام نه منی هیڅکه د یزید متابعت
حسین سرشی ورکولی نه لاسونه دبیعت
محمد او مومنانو کول ځکه جهادونه
چه د خدای په لاره سم کییری دابی لاری قدرتونه
د اسلام روح دی جهاد ناروا سره عناد
حمایت د مظلومانو ورکول دهر فساد
هغه کله مسلمان دی چه خر کییری د دجال
وظیفه د مسلمان ده لکه دجال سره جدال
چاچه یوقدرت منلی په جهان کی د الله

اصلی کارئی دی جهان کی جہاد فی سبیل اللہ
مومن کله شی منلی یومطلق آمریت
اولوالامر د اسلام دی مقید پھ شریعت
مکلف پھ مشورہ دی اولوالامر د اسلام
بی نیازہ مشوری نہ کله و خیرال انام
پہ ہغو تل مسلط وی جبرقہر زجر
چہ پہ ظلم کوی صبر اولہ خدایہ غواری اجر
حقیقی مسلمان نہ دی دا ایمان خہ ایمان نہ دی
چہ حسین غوندی یزید تہ تینگ ولارپہ میدان نہ دی
اسلام نردی اونرتوب دی شہامت د زورتوب
نہ ژرانه انگولادہ نہ د ظلم مریتوب دی
پہ یوازی ژراباندی حسین کله خوشحالیری
پیروی د حسین وکرہ کہ حسین دی دیرخوبنیری
یزیدان خومرہ دیرشوی یوحسین نشته جهان کی
دجہاد درس چاوانخست مہجورپاتی شوقرآن کبئی
ومنل مسلمانانو د اسلام اسان امر ونہ
سرسایہ ورکوی خدایہ! نہ د حق لارکی سرو نہ
نوافل ئی دی تینگ کری واجبات ئی دی ہیرکری
نورئی ہر خہ دی ترک کری اورادونہ ئی دیرکری
داسی خوارہ زارہ نہ وہ حقیقی مسلمانہ

خه شوه چيرته لاره هغه د ايمان قهرمانی
مسلمانہ! با ايمانہ داغريب دين معتبر کړه
په دين سرور کړه او دين بيا ديخوا په شان سرور کړه
انتقام د حسين واخله دخيل عصر له يزيده
ورک د زمکی خدايان کړه الهام واخله له توحيدہ
حسين تويي کړلی ويني ته پری اوبنکی تويوی
خای دوينو اوبنکو وینو خه یی وکړه خه کوی؟
راشه بس کړه ژراگانې ظالمان وژر وه
حسين ظلم قبول نکړ تری مظلوم مه جوړ وه
دهغه سر، سرلوری ده د دنيا چت نه اوچته
چه په مرگ يی خان خلاص کړی د ذليل ژوند له ذلته
په حسين باندی مه ژاره په هغه مظلوم وژاره
چه ظالم ته تیتوی سر مظلومو ته بردی غاړه
دا ژرا دا واویلا دی د کوفی مسلمانان
جلادان د اهل بيتو د يزيد خاص بندگان
د مسلم په حال به ژارو څنگه وو څنگه شو خدايه
د بوم سوری ته پناه وری بنه یی بولی له هما په
د يزيد فرمان منی او نه منی د خدای قرآن
د اسلام منبر ته وخوت خجالت د مسلمان
مدینه کی خونريزی کړی په مکه وری ير غلونه

د علی او امامانو کنځل ځای شوه منبرونه
قرآن منع مسلمان کړ د کفارو له کنځلو
خطیبان یزید مجبور کړه علی ته په پوچ ویلو
ژاړه ژاړه مسلمانان د مسلم په داسی حال
د صدیق، عمر مقام کرزیدانو چه پایمال
د عمروینو ته تبری چه وه فتنة الکبری
کربلا کی شوه هرگوره لکه طامة الکبری
په ویسته د محمدی ورکول چه خپل سرونه
د حسین سروری یزید ته نن د هغو او لادونه
څومره فرق څومره ژر راغی مسلمانان ستا په حال کی
چه هیڅکله گرزیده نه د چا فکر د چا خیال کی
نن اسلام خداپرو شرمیږی په عمل د مسلمان
په تش نوم باندی مومنه! داسی کله وایمان
سیاست اسلامی نه وی که اسلام وی سیاسی
سیاست د دین خدمت کی سیاست دی اسلامی
د قسم دپاره ساتی قسماً قرآن کورکښی قرآن خور
ادیرکښی کی لوستل کیری قبرباندی د سود خور
په ژوند هیڅ کار ترینه ناخلی خو په شقاط کښی ویشل کیری
درنگ ساعت ته چه مری کیری نو یسین پری لوستل کیری
داد خدای کتاب چه کره یی راژوندی مسلمانان
جناروسه یی وری اوس هدیرو ته بدیان

د اسلام ډیوه چیه مړه شی د زیارت ډیوه بلیری
د بی روحه اسلام قدر حکه ورځ په ورځ زیاتیری
یه ژوندی حسین خیه وشوه؟ د مزار قدری گوره
یه هدغه حای الف ته! دا خبره پریرده نوره

سترگه دسبا یمه

نه یمه خبرچه څه وایمه اوچاته وایمه
زړه کی می څه دی ورسره زه هم نا اشنا یمه
غواړم هغه څه چه هیڅ اثری لا پیدا نه دی
نه یی پریردنه د مجهول په تمنا یمه
ټول راته وډیده بنکاری یونیم چیرته وینس وینمه
داسی معلو میری چه زه سترگه دسبا یمه
ډیر فکرکوم د زړه په وینو څه لیکم درته
مه کوه گمان چه تش په ژبه گویا یمه
ډیررازونه پت زما ساده غوندی انشا کی دی
گوره په یوه معنا کی بیا بله معنا یمه
اوبسکی می له سترگو رابهیری په خنداکی تل
ژرام په خدا کی که ژراکی په خندا یمه
توری تررمی نه تکه سپینه معنا با سمه
حکه توروزلفو او سپین مخ بانندی شیدا یمه

خوار غریب ماشوم یم هیچا نه یم پیژندلی لا
هیخوک نه پوهییری چه فرعون لره موسی یمه
ما د شعر توروکی د ژوند اوبه موندلی دی
کله مری اشعار زما د شعر مسیحا یمه
نه دخان نوکر یم نه مرید دکوم صاحب یمه
یم وکیل د خلکو شاعر هم په دی معنا یمه
لورخای راته بڼه دی له لوری هواتښتمه
لویه ننگر هاره! زه ژوندی ستا په هوا یمه

قهرمانه پیغله

په بنایست کی درخانی سره وه سیاله
قهرمانه د میوند پیغله ملاله
بنکلیتوب یی نارینتوب کی وپت شوی
خوک یی هیخ نشو خبرله خط و خاله
د جلال قصی یی هرچیرته کیدلی
چایی لری پلونکرله جماله
گلالی پیغله ویناچه وی نقاده
مبارزه مجاهده زمـریـاله
دبنکلا شهی وی پته شهامت کی

زمری جو رشی دغزلی له غزاله
خوک ئی نه وینی بنایست شجاعت وینی
که هر خو وی په بنایست کی بیما له
د درخود عشق سندی تری مه غواره
د، الفت،، طبع هر گوره ده ملاله

پیر

که حرام خوری که روژه خوری که ریا کری
مه وایه! چه پیر گناه کری یا خطا کری
اسلام خی مگر پیری نه خی له پیره
که هر خو دنیا ته مخه دین ته شا کری
عقیده د چا په پیر نه خراب پیری
که خراب خراب کارونه بر ملا کری
خلک به وایی تلاوت او تهجد کا
توله شپه که فاحشو سره سبا کری
له نیکو نونه نمسو ته پاتی کیری
د درگاه له سپی سره پیری وفا کری

ملی حماسه

پخوا به په وطن خلکو سرو نه ورکول
سرتیرو ته یی زړونو کی خایونه ورکول
میرانه سربندندنه وه هنر د افغانانو
بی ننگوته به هر چا پیغورونه ورکول
دندنگ غیرت خبرو به پیدا کړه طوفانونه
سرو سرو جذبوته یی تاوونه ور کول
ملی حماسه نه وه بی اثره بی تا ثیره
ملالی چه میوند کی شعارونه ور کول
مؤمن ته د خدای نوم اسم اعظم وپه رښتیا
یو الله اکبر څه جرأتونه ور کول
مرگ نه و افتخار و د حق لار کی شهادت
شهید ته بنایسته حورو پک جامونه ورکول
نن هغه قوت څه شو چیرته لاره څنگه لاره
فرنگ ته یی چه بیا بیا شکستونه ورکول

اوس مونزکی بدلون راغی اوحلاتوکروبدل مونز
حالاتو ته به مونز چه بدلونونه ورکول
مضمون د آزادی زمونز په سرووینو رنگین وو
زمونز وینو تاریخ ته عنوانونه ورکول
په تورو، نه په تورو مونز تعلیم نوروته ورکړ
بی زرو ته مو دځان په شانی زروته ورکړل
مونز هغه وخت مات کړی استعمار د پرنګیانو
چه نورو په دوه لاسونه خراجونه ور کول
راځی چه خلک جوړکړو خلک جوړکاندی کارونه
په کار نه دی نا جوړوته کارونه ور کول
څه خلکوکی پیدا کړی چه یخپله څه پیدا کړی
ترڅو خوار و غریب ته خراتونه ور کول
اساس د ترقی او مهم اصل یی بوله
اشخاصو ته اصلی شخصیتونه ورکول

وطنه

وطنه! بنه دی آب وهوا ده
څومره دی زیاته طبعی بنګلا ده
لمر دی اسمان کی څه بنه ځلیری

ديوى د ستورو د شپي بليرى
بهيرى هرلورمست مست سيندونه
په غورخنگو نو دى ابشارونه
ورمى د گلو خپي خپي دى
بلبلان مست دى مستى نغمى دى
خولى دى پکه له نعتونو
سينه دى پکه ده له گنجو نو
ميوى دى خومره خورې خورې دى
په شنو باغو کى مزې مزې دى
خاوره دى پيره ده حاصلخيزه
نه ده لويديلى له زور او خيزه
غروته دى گورم رمې رمې دى
کروندى ويىنم غلي غلي دى
هرڅه دى بنه دى خوبده داده
کورکى دى غله دې هرڅه کى غلاده
ته پيرغنى يى مونږ فقيران يو
ستا دومره شتو کى ولى خواران يو
که ته زمونږيى او مونږ ستا يو
ولى بې برخې او بينوا يو

هرڅه په لاس کی د یوڅو تنو
د بډایانو د غلو رهزنو
مونږ په خواریو په زحمتو کی
څو صاحبان دی مست په نشو کی
ورته غبریری تل سرودونه
دوی دی او بنکلی تل وصالونه
نورڅه نه کاندی بی عیش ونوشه
کله بی هوشه کله مد هوشه
که دی ناولی دی ناز ولی
هرڅه چه کاندی خو دی بناغلی
مونږ به تر څو یو تحت الثری کی
څو نازولی په ثریا کی
ترڅو به مونږ خوری هغه څو تنه
چه په درد نخوری د تا وطنه
ترڅو به مونږ یو په هیڅ راضی
د حق غاصب به گنو قاضی
یو به بی آبه هم بی خوړو
ستری خدمت کی د څو مرو
راخی ملگرو تینگی عدالت کرو

وضع بدله بدل حالت کرو
هیڅ شی ورنکړو چاته بیکاره
ژوندون روان کړو په نوی لاره
دیوه گټه بل ته ورنکړو
یو انسان بل ته لکه خر نکړو
شخصیت ورکړو خوار او حقیر ته
دودۍ پیدا کړو نار دار فقیر ته
انسان ازاد کړو د بل له قیده
د ظالمانو له مکر و کیده
آزادی ورکړو فکر او خیال ته
نه باداری ته جاه و جلال ته
راحی چه حق دانسان ادا کړو
نه یی غلام کړو نه یی آغا کړو
نه یی گدا کړو بل ته محتاج
نه یی راجا کړو چه اخلی باج
نه یی ظالم کړو او مظلوم
نه ډیر بی قیده نه ډیر محکوم
دومره یی مور کړو چه روغ و جوړوی
نه چه په ډیرو خوړو نا جوړوی

دیرزیات مریست دی ژوندون ته زهر
دیره غنا ده د گناه مهر
بدایی خه ده جوع البقر دی
حرص دغنا خواصلی سقر دی
غنا فاحشه ده فاحشه
عفت وژونکی شهوت پیشه
بندیز په کار دی په غنا باندی
نه د فکرونو په دنیا باندی
هیڅوک دې نه وی دلته قارون
وی دی په فکر کی افلاطون
دانسان فکراصلی انسان دی
که فکر نه وی خوشی حیوان دی
که لاس پښی وی په خنځیرو کی
فکر دی نه وی په زولنو کی
چاچه وژلی آزاد فکرونه
جهان پرې وایی اوس لعنتو نه
دسقراط مرگ دی پیغور جهان ته
فکر وژونکو د زور یونان ته
مسح وژلی دروم قدرت دی

قدرت ته خومره لوی خجالت دی
د بنمن د فکر هر ابو جهل
زندان د فکر د خلکو جهل
دیرو پوهانو وور کره سر و نه
چه ازاد کاندی اسیر فکرون

گل پرسته

تاته وایم تاته وایم گل پرسته
د نارنج د گل په مست بوی باندی مسته
دا هوا او فضا چا کره معطره
چا دا خاوره له عنبرو کره بهتره
چاسمسور کره دغه سره او شنه باغونه
چا کره جوړدرته دنیا کی جنـتونه
خان خبر کره چه د چا په کار او زیار
سینگار شویده وادی د نـنـگرهار
گوره! څه جوړشوه دکار له برکـته
دانسان د کار او زیار له مشـقـته
دلته هلته کی چه څه کی بـنـی خان
بل شی نه دی کار او زیار دی د انسان

دا بنایسته گلان چه وینی په باغو کی
څه اوری د بلبلو په نغو کی
د دهقان او د باغوان دلاس اثر دی
گل پرست بلبل له حاله څه خبر دی
داسری چه په دی سرو گلو کی وینی
فکر وکړه دی د چا د ځیگر وینی
که عرق د گل عطار پلوری په تا
دی خولی د کار یگر نه د بل چا
راشی! ونمانځو دگل په ځای مالیار
د کار خلک کاریگر ستایی او کار
دمالیار قدر که نه وی تش د گل وی
فرق به څه د بنیادم او د بلبل وی
لرڅه پوه شه! دچاسیوری لاندی ژوند کری
چادگلو په ورمو باندی خورسند کری

تلوسه

بیا ناڅاپه زړه ته راغله تلوسه دشعر ویلو
د بنایست انځورولو د معنا سینگارولو

ذوق وشوق، ميل و رغبت بيا زره هر شيبه وائي
 دگلزار لورته د تللو په يو چا د زره بايللو
 چه مي چرته نيوي نشو نه په منډو يو چرگوري
 اوس مي خيال په زره كي گززي د عنقا د رانولو
 پس له پيري د لسردی نه تقاضاه پيدا شوي
 سرولمبو ته د لوي دلو د بتانو ماتولو
 په رنخور او ضعيف زره كي بيا جذبې شوه رااوچته
 د جرعت پيدا کول د بيريغ اوچتولو
 بيا مستي ده راروانه د خراب زړگي کاله ته
 لکه وړانو کنډوالو ته ماشومان په خغلیدلو
 د هوس کوردي ودان وي چه ساړه زړونه تاوده کا
 دا سرو او نورو هيلو د پيو په لگولو
 عقله! ته اوس خان راتول کړه چه په زره كي خاي پيداشي
 د هوس نونوتلو د اميد د غخيدلو
 د زره کور كي چه د عقل دروند او غلي بوډا نا ست وي
 ماشومان د هوسونو رغبت نه د ورتللو
 غوغاخير زړگي په کار دي شاعرانو ته هر گوره
 د سکوت طلسم مات کړه د شپيلی په غبرولو
 دارنا که د سبا وي که د چرگ اذان په رښتيا وي

دغه وخت دی د جذباتو او احساس د وینولو
مرورزگی می غواری بیا له ژونده سره جوړه
د وطن د عشق او مینې د غوغا په جوړولو
هنگامه دژوندانه دی خدای هیڅکله غلی نکړی
د جذباتو په وژلو او د ژبو په تیرلو
بی غوغا نه وی ټولنه مه ویریره له شوروونو
فسادونه ولاریزی له یک زرو په خوله غلو
کینه نه ساتم په زړه کی څه وی هغه به وایم
خدای دی نه کا څوک خوابدی په رښتیا رښتیا ویلو

مړی ژوندی

ډیر ژوندی دی شی هغه مړی نه ځار
چه په مرگ ئی شی ډیر خلک ناقرار
معنوی ژوندئې له خضر نه کم نه دی
چه په چا انسانیت کړی افتخار
مړهغه دی چه ژوندی په مړه حساب وی
نه مړی هغه چه ژوندی ئی وی یادگار
ډیر ژوندی مړه دی او ډیر مړی ژوندی دی
مړه وی هیر ژوندی په یاد وی دروزگار
هر افغان ته الفت ډومره پوهه غواری
چه دمرگ وژوند تشخیص ته ده په کار

د مور مینه

خوچه زمکه ، اسمان او دنیا شته
د مور زړه کی د مینی ریا شته
که هیچا سره هیڅ خای کی نه وی
مور سره محبت بی ریاشته
د مور مینه د مینو مور بوله
که دی په خور یا لالا شته
د لیلی محبت کی هرگوره
د مور مینه د مینی تر شا شته
تول عالم یی که بد گنی موری
په اولاد پیرزوینه د تا شته
ستا په مینه کی نقص نه پینیری
تاسره سرمایه د بقا شته
تاته وی لکه تورد دوه سترگو
که دی غیر کی اولاد نابینا شته

ژوند ون تارا بنبلی دی موری
له ژوندونه نور څه شی اعلی شته

ما اول دی وتاته ژرلی
بل خای کله د چا دژرا شته
جنت ستا قدم لاندی دی موری
تردی لور مقام کله د چا شته
که زما په سروی داستا سیوری
نه حاجت دطوبی یا هما شته

موری!

موری چه خدای له تا پیداکر مه
گران ئی له هرچانه په تا کر مه
له خپله خانه لا خبر نه ومه
چه تا له خانه سره اشنا کر مه
په مینه مینه به دی ما ته کتل
د مینی کیف ته دی بینا کر مه
په ژبه پوه نه وم مینه پوه شوم
پوه دی بی لفظه په معنا کر مه

ورورودی راوستم خبروباندی
راغلی گونگ وم تا گویا کرمه
پاک به دی کرمه چه خیرن به شوم
لکه شیننه به دی صفا کرمه
خوب به دی نه و ترسحره پوری
چه لرخه درد به په ژرا کرمه
که وطن چان کرمه په مینی پسی
که لت په لت دغه دنیا کرمه
بی ریاخاصه پاکه مینه به ستا
کله په بل زره کی پیدا کرمه
دمحبت غیرکی دی وروزلم
په عواطفودی دانا کرمه
اشنادی کرم له خوشحالیسره
تا په مسکا تا په خندا کرمه
که وایم ستا غیرکی جنت وزما
پوه شوی نه یم اشتبا کرمه
جنت خوتیت ستا له قدم لاندی دی

رب می دی خدای اومربی می ته ئی
پیدا کرم خدای تا تو انا کرمه
ودرولم تا پخپلو پنبو
بیا دی بلد په گرزیدا کرمه
خومره وروکی ومه لوی دی کرم
یوه قطره وم تا دریا کرمه
دورورولی په رابطه باندی تا
د چاروکی د چالا کرمه
درس ته لیزم تا په خه زاریوه
په خه خواریو دی ملاکرمه
چه زلمی شومه هم دی پری ننبودم
د بل دیاره دی داداکرمه
تاسری کری یمه گرانی موری
د کار سری که کرمه تا کرمه
ستا احسانونه بی حسابه دی
ستا کوم یوحق به زه ادا کرمه
نوروته لوی تا ته وروکی یم

خان به وړوکی درته بیا کړمه

قدر او مقدار

دچا فخر د سیسی، زرکی په بنسکار

د بل فخر په وژلو د بنا مار

دورکی کار وړوکی د لوی لوی

د هرچا قدر دخپل کار په مقدار

د عقاب پروازته گوره چرک ته گوره

چرچرک چیرته او چیرته موسیقار

چاسره نقشه وړه چاسره لویه

یوبه خونه جوړوی بل به لوی بنار

څوڪ سينگار کوى څوڪ ڪار کوى څوڪ لوبى

مالتونه جوړوى ملي معمار

عادى خلڪ به كوى عادى ڪارونه

نوابغل لرى په ڪار كى ابتڪار

دتاريخ جبركوى لوى لوى حڪمونه

څه راوڙى جریده كى د روزگار

ڊيره لويه غير په ڪارده مستقبل ته

لوى جريان كى ئى چه ښڪارى څه آثار

زړونه داسى گواهي كوى چه هرگوره

نوى نوى څه راوڙى ليل و نهار

لوى بدلون دى راوان په دغه لورى

وڅارى دښپو او ورځو لويه لار

ڊير وږى ڊير څه راوږى انقلابو نه

نه پريږدى يو سږى خورد او بل خروار

ولسى نظام هرڅه خلکوته سپاري

هم د ڪار مسوءليت هم اقتدار

مساوات نشى راتلى څو چه هيواد نه

بادارى آغايى ڪڍه نڪرى بار

چه پيداشى اطمينان خوشى په زړه كى

نيسى ځاى دخلكو زړونو كى سر ڪار

بدبـینـی بدگـمانـی غـلط فـهـمی
نه وی خلکو کنبی چه خلک وی امیدوار
ژوندی کیری امیدونه اسری هیلی
په افسون د محبت په بنه کردار
علاقه نظر هغسی نه جلبیری
لکه څوک چه جلبوی علاقدار
نه په چل باندی کیدی شی نه په جبر
څه چه کاندی شخصیت دیو کردار
زړه چه بنه شی په بنه زړه بیا هرڅه کیری
هغه کیری چه نه کیری په اجبار

صاحب

خپل تور مخ نه وی خود بین نه دي
خپل بدلـیدی نشی بدبین نه
که هرڅومره وی ظاهر او با هر
ورته گوری ظاهر بین نه دي
د عدالت تلی ته گوری کله

دچه په شانی پله بین نه دي
هغه دی مخی لره نه ورخی هیخ
چا ډیر پیمخی ماه جبین نه دي
ورته وایه! دنیاز منوبد حال
صاحب نازنین دی نیاز بین نه دي

سبک نظر

درانه پیتی په مایه اوبنانو بارو
یو په بل پوری تړلی لوی کتارو
غر غړې وې بادیده له خولی زگونه
غر مبیده اوبنان له څرمی ډیر په قارو
یولور بل لوری غاړې غړولې
سم په لاره باندی نه تله نا قرارو
د کتار مخکی ساروان وپه خره سور
اوپه خره پسی مربوط داوین مهارو
مشکل نه و تحمل ددر نو پیتو
لوی مشکل په یوه خره پسی رفتارو

دا ذلت داوښ همت نشو زغملی
ورسره ځکه احساس د ننگ و عارو
اوښ ويل ما د انسان بارونه وړي
په دی کار کښی کړی ما کله انکارو
سرکشي مي کړي نه ده له انسانه
زامدارمی که ناپوه که هوبنیار و
په هرلوری ورپسی یم روان شوي
که په لاس کښی د ماشوم زما مهارو
مگرخړه یسی د ځان ترل نه غوارم
ماته د مره سیک نظر کله په کار و
انسان څه چه اوښ یی هم تحمل نه کا
شیک نظر گوره له هر باره دروند بارو

مساوات

حيوانات د غرور غـ و او د ځنگلونو
په جرگه سره راټول شـ و په سوونو
ويلي مونږ به ترڅـ و وگرزوبی نظامه

راشئ! جور کړول — وى مجلس داو لسونو
دوي به ج — وړکاندى قانون دمونډپاره
د انصاف د عدالت په اساسا تو
د خنګله قانون اوس بد بڼکارى هرچاته
مونډ يادى — برو د وحشيانو په نومونو
دنيا ډيره ترقى ک — ړى هرگوره
ډير ت — غير ک — ړى حالاتو او فکرونو
مونډ لا پاتې پ — ه زاړه حال يوتر اوسه
خئ چه تير شول — ه زړوزرو خيالونو
جرگه جوړه ش — وه مجلس هم افتاح شو
وکیلانو شروع وک — ړه په نطقونو
سوى ويل چه مساوات ډير بڼه اساس دى
تیبټ و پاس دې منح کبڼى نه وى د حقوقو
دې پوه شئ چه مونډ واړه برابر يو
وباسئ! د ت — فوق خيال له سرونو
ټول به حق د ژوندلرى په دې وطن کبڼى
برترى به نه وى ه — خ د نژادونو

دغه راز خبرې نه وې لا تمامی
قطع نه وه سلسله د تقریرونو
چه مجلس کښی سراوچت غیظ و غضب کړ
حالت بل شو تېل و خورقوتونو
لیوه وغرمبېد په قهرئی سوی ته ووی
راته وښیه! منگولي د لاسونو
نه دې داري زما په خیر نه دې نوکان دی
برابره څنگه شو په تش حرفونو
په دا دمره وړه خوله لویې خبرې
حماقت دی تجاوز دی له حدونو
دی وینا سره بیا سوی په وینو سورو
لیوان گد و په رمو کی د پسونو
مجلس شو ختم هیبت په ټولو راغی
لند و عمر د دارنگه صحبتونو

ماینجن

سرکښی د لښکر خوروان یم مگر افسر نه یم
لکه په کلام کښی مبتدا یمه خبر نه یم

يم بنيادي کاني د دی لـــــــوی ودانی حُکه
 خاورولاندي یمه خـــــــوک می نه وینی بهرنه یم
 ستا د مخي سپـــــــر او د تورو گزارونه خورم
 جنگ جگره چه نه وي بيا لایق ستا نظر نه یم
 هرڅه زما په سردي په وطن باندي می سر ایینی
 نه وایم سردار یمه خـــــــو وایمه بی سر نه یم
 وینم گورم اورم چه نورڅه کوي مونږ څه کوو
 ستانوکړ که یمه مگر گـــــــوره کورو کر نه یم
 یم لکه زيتون په تـــــــورو غرونو کښی
 لوی بی تربیته شوم خـــــــو بیا هم بی ثمر نه یم
 دا زما نصیب دی زه هـــــــم دغسی راغلی یم
 زړه بايلم په هـــــــر چا زه د هیڅ یوه دلبر نه یم
 زه به غریبی کړم تـــــــه زما په سر خاني کوه
 تابه معتبر کړم کـــــــه زه خپله معتبر نه یم
 خوچه یو لړ نشی بل یو کله بـــــــر کیدالی شی
 حُکه ما نه بر یی چـــــــه زه بنکته یم بر نه یم
 ته له مانه مخکی پـــــــه دي راز بڼه پوهیدلي یی

ستا د سر دعا کومه ځکه چه زه سر نه يم

نن او پرون

د نن فخر د پرون ورځی پیغور دی . د پخوا وختو بینا اوس کر و کور دی
د پرون میرمن وه سل پردوکی پته . اوس سر یی نیمه تنه لوڅه سر؛ سرتور دی
تقاضا د زمانې گوره بد لیری . کله یخ سیوری په کار کله سور اور دی
کله وچ زور حکومت کا په جهان کښی . کله تندر د باران په څاڅکو سپور دی
چاوی زور حاکم په نوی بدل شوی . که رښتیا وی زور حاکم خو ظلم زور دی
وایی چوپ بنه ! غلی اوسه هیڅ مه وایه . له منطق نه د ناطق حیوان زړه تور دی
چه بی تورو دې په تورو سپین خبر کا . جهان ځکه سبا سپین بیگا ته تور دی

د زړه دنیا

لاس به هیچاته کله اورد نکړی . که دې تر لاسه د زړه دنیا کړی
دیر سوغاتونه دیر دو لتونه . له تاسره شته که یی پیدا کړی
د زړه په کور کښی شته جهانونه . که د زړه خونه لږ څه رڼا کړی
که پخپل زړه کښی رڼا نه وینی . روند ! وایه ! خدایه ! سبا کړی

ڇه ڪيڙو؟

مونڙ هم زڙه لڙو ٻنه ژوندته هوسڙو . ڇه دنورو ترقي وينو پڇسڙو
اسڙي هڙلي اميدونه لڙوزڙه ڪٺي . خواهڇ نڪڙو تشه طمع ڪي اوسڙو
ڊڙمڙن په آزاديءَ دمواڪراسيءَ يو . ڇه ڊڙر لڙر ورته نڙدي شو تڙي وڙڙو
نورڇه نه وينو بس وينو ٻنه خوبونه . په واده د خوب خونه پلڙونه ڪڙو
داڇه مونڙهرڇه ڪووزمونڙڪارنه دي . خدای خبردي ڇه دڇالاس ڪي لوڙڙو
ڊڙسڙه اوڊڙر تاوده شوڙوه آن ڪٺي . په يوه پوڪي توڊڙو اوسڙو
ته خپل ڪار په بي غميءَ ڪوه رڇيه ! . مونڙپڇلوڪٺي ڊڙوران يونه جوڙڙو
فريڙونه راکوه نورڇه رانڪڙي . ڪه سل خله و غولڙو بيا غولڙو
زوروره !ستاڇاره زمونڙه غاره . د قانون په حڪومت مونڙ نه پوهڙو
دوه قدمه ڪه په مخ خودڙي په خٽ خو . په دارنگه تڱ ڪوم خاي ته نه رسڙو
ماشومان دي ڇه لوڙڙي ڪال په ڪال
مونڙ زاره ؛ هر ڪال له بله ڪاله ٽيٽڙو

سیاست

سیاست د عقل؛ فکر زرنکی ده . خوکه حان څوک زرنګ بښی لودګی ده
چل؛ فریت؛ ټګی یې وه توبښه دلاری . چه راغلی له کاله د فرنګی ده
په زره یوراز په خوله بل راز عمل بل راز . دظاهر باطن خلاف فر زانګی ده
سیاست او اخلاق نه سره جوړیږی . دیزید او دحسین بیگانګی ده
په مطلب یې هر څوک نشی پوهیدالی . اشارونه جوړه ژبه د گونګی ده
اتفاق کښی یې نفاق پټ دی هر گوره. آزدی یې په بل ډول بندګی ده
منګی ډک وی له اوبونه خوله یې وچه . سیاست سره همدغه شان ټګی ده
ټګی مه کوه دبل په ټګی پوه شه! . په ټګی نه پوهیدل خو سادګی ده
دشپوورخوله رنگونو معلومیږی . زمانې بده گڼلی یکرنګی ده
چه هروخت کښی ډیره ښه ښکار یږی هرچاته . دسپین مخ اوتوروز لږودورنګی ده
دژوندون تابلوته ښایی ډیررنگونه . څه بیخونده په یوه رنگ زندگی ده
چه مدام په یوه رنگ باندی لیده شی. توره ورځ د غریب ښه درنګی ده
ټول عالم که مددگار دبیچاره شی . بیا هم گوره داچاره بیچارګی ده
چه ژوندي غواری له مړونه مرادونه. دغه رنگه زندگی خود مردګی ده

سرنوشت

سرنوشت گوره چه څو څنگه شان ور کوی
زاره مړ ژوندی پریږدی پـیغلی ځوانان ورکوی
دورکـولو کار کـبـنی مهارتونه لری
څوک عیاشی کبـنی ورک کـری څوک په ارمان ورکوی
کله مغرور کـری سـی بـنیو چانسو نوباندی
دومره یی کـری معـتـبر چه بیا خپل ځان ور کوی
ته چه هر فکر کـوی زه درته دومره وایم
که یی وزرونه ورکـی پوه شه! میریان ور کوی
داسیاست زور شوی چه لور پریږده ځوی وژنه
اوس د نرتوب پـی وژله ابن عمران ورکوی
یوسری خور سیاست خـوری شخصیت دسری
دسر سـری نه پریـی بردی قهرمان ورکوی
د بد بینی تیاره یی دومـره کـره زیاته چه اوس
داجل وهلی خلک آب حیـیوان ورکوی
بد گمانیو هر یوبل ته تک تـی ورو بنوده
خلک دغلو پله کبـنی زرونه خپل اطمنان ورکوی
یوبل پسی لـاڅه ؛ یوبل سـی ره هم نه ځی
په داسی حال کبـنی زرونه خپل اطمنان ورکوی

ډيرو خپل پل غلط کـــــــــــــــــړ او په غلط لارل
 ملامت نه دی خلک کـــــــــــــــــه رهبران ورکوی
 چه غریبی کړی ورکه لـــــــــــــــــه کورو کلی خنی
 دغریبانو دښمن غـــــــــــــــــه ریا نان ورکوی
 چه خاین ورک شی بیخی او څوک یې نوم وانخلي
 دارالامان کښی یې هـــــــــــــــــم دفتر؛ دیوان ورکوی
 که نا مطلوب شی وزیـــــــــــــــــرنو سفارت ته یې لیری
 گوره هیـــــــــــــــــواد څنگه بد بد کسان ورکوی
 خدای دې خپرونه ورکـــــــــــــــــړی چه څه رانده خوपालی
 چه له نظره نـــــــــــــــــشی نظر بازان ورکوی

(۱) ددارالامان حریق ته اشاره ده چه د
 خاینو تیکه دارانو د خیانت دوسیې
 پکښی وسوي

بی جلبه زور

چه بی قیده بی جلبه زوردهـــــــــــــــــرچالاس ته ورشی
 عقل یې کوچ وکړی له سره رحم یې زړه نه رابهرشی
 مجاهد د آزادی چه اقســـــــــــــــــتدار ته ورسیری
 د قدرت هضمول گـــــــــــــــــران دي داد هرسړی کار نه دی
 خیال یې بل فکری شی چه یې لاس په نوروسر شی
 بیا هماغه سړی فکری بل شی چه یې لاس په نوروبرشی

دهاتيانو وخت تيرشوی اوی قوی ماشین په کاردی
چه پخپل ســــرباندي نه وی او په سمو چاروسرشي
تحمل دانـــــــتقاد خوضعیفان نشی کولی
ډیرقوی سری په کــــاردي چه داپیټی وړ په سرشي
شجاعت اوشــــهامت دی که خوګ حق شی اوریدلی
په دې رازباندي هرگوره د یموکــــرات باید خبرشی

ملی شوری ۱۳ دوره

نه پوهیږم چیرته به داسې شوری وي
چه د بریږی واک اختیار یې د ملاوي
کله اورکله اوبــــه وی کله هیڅ نه
گاه دوسپنو نــــیني گاهی حلو اوي
څه چه نن کاندې تصویب سبایې ردکړی
په هر آن کبني په غضب هرآن پخلا وي
تصمیم نیسی دې ماتــــولوته هرگوره
ماتول دخپل تصویب یــــی مشغولا وي
یووخت سپینه رڼا ورځ توره شپه کاندی
بله ورځ ورته تــــورتم سپینه رڼا وي

د خان مهربانی

خان ته سر بسکته کول سرگردانی ده
د پــــنبو نه ده زړونوستومانی ده
دا دروندپیتی چه په سرئې گرزومه
سردوخوري دچنگیز د وخت خانی ده
خبر بشوی چه ورته وائی پری اخترشی
په نوکر د خان هــــمدا مهربانی ده
غلول چل او فریب هوښیاری بولی
هوښیاری کښی پته شوی شیطانی ده
وایم زه له ولــــوړې مرم ته له مړښته
وائې چوپ ښه! دغه برخه اسمانی ده
داسلام په نامه څــــه ظلمونه کیری
مالیدلی خانه ! ســــتا مسلمانی ده
چه دخوارو غریب خدمت ته ئې رابولم
وائې کله زما کــــار پادوانی ده

هم زمونږه خد متگار هم مو باداردی
دا یوه عملی بـله زبانی ده
بڼه پوهـیږم له بله خایه الهام اخلی
که څه وایم واییـې دا بد گمانی ده
نه یی فکر د دې ملک نه یی لباس دی
په کاله کښی یی قالینه ایرانی ده
چه هر څومره څه لری تول خارجی دی
بس یوازی تـذکره یی افغانی ده

پاليسي

د غــــــناد تن جامه کی مفلسی ده
د تــــــقوی لباس کښی پټه ابلیسی ده
دنیا دار که کله اغــــــوندی خمتا
د روپــــــیو امیانی هم گرباسی ده
په ظاهره که قاتل په مقتول ویــــــرکا
مرثیه نه ده سنــــــدره حماسی ده
څه چی وائی ښه وائی واوره باورکړه
ته پوه نه یی د ده ژبه ســــــیاسی ده
نن په سرځای درکــــــوی سبا خپولاندی
دغه ټیټ وپاس کیدل دیــــــپلاماسی ده
تملق په اخــــــلاقی ښه کښی وینم
اوس یی نوم قــــــدردانی حق شناسی ده
ډیرکارونه په هغه خــــــوله اجرا کیری
چه یی کارقــــــد مبوسی کاسه لیسی ده
چه په ژبه څــــــتی هغه یی خوښ وي
پالــــــیسی یی په رښتیا چه پالیسی ده
داخــــــلی سیاست ډیردی راتپت شوی
زیربنا د لــــــورمقام قد مبوسی ده

وايئى وجه يى وجهه كبنى ده هرگوره
مؤثره علاقه خـ داير و جنسى ده
مينوژب كبنى چه بازارته لـوڅه اوزى
مه وايه چه يارانه ئى لـ باسى ده
نامردان وايى مـردى كبنى مزه نشته
خوندوره غوبنه گـوره د خسي ده
په آغاز ئى مه غولـ پيره انجام گوره
ماليدلى شهنامه د فـردوسى ده
له بل خـايه ده راغلى دلته نه وه
د خوورخو مـيلمه ديموكراسى ده
حاكمان ولسولان شوه نور څه غواړى
مونږ ته بس د موكراسى نيمه سى سى ده
ولسواله! ستا په خـوله به ټول عمل كا
اولسى جرگه بيـشكه اولسى ده
كه ((الفت)) ولاړ يوازي په ميدان دي
بيكسى ده هسي نه چه ناكـسى ده

زه او دي

ماوي په زړه كښې به خاى دركړم ده وي برښه دي
ماوي قــــدم دې په ليمو، ده وي په سر ښه دي
ماوي ملــــگري به دې يم په يوه لاره به خو
ده وي چه پيټى زما يوسې ما ته خر ښه دي
ماوي د خړو دوران تيرشوى خر كاري ښه نه ده
ده وي ته پوه نــــشوي ملگري نه نوكر ښه دي
ماوي هغه د سرســــړى دي په ښه نوم ياديري
ده وي د ټول ولس د پاره بس يو سر ښه دى
ماوي په يوســــر باندې كله ټول كارونه كيږي
ده وي له سل سرونو يو سر ښكرو ر ښه دى
ماوي ولس به شي بي سره كه سرونه نه وي
ده وي زما د سر دعا كړى دى بى سر ښه دي
ماوي چه بي ستا له يارانو دانور هم حق لري
ده وي ها ها په پاده خــــپل مال ته نظر ښه دى
ماوي خــــدمت په صداقت قام او ملت خوښوى
ده وي تر خو چه چلــــيږي چل او هنر ښه دي
ما وي ملت كښې ډير صادق خدمتگاران شوه پيدا

ده وي له داسی مـــــــــــــــفسدانونه حذر بڼه دي
ما وي هغه د خلکو خوښ دي پری ټولپری خلک
ده وي زه نه غواړم لیدر مـــــــــــــــا ته بی لږ بڼه دي
ماوي چه پس له دي کوتک کوتکماري بڼه نه ده
ده وي رښتیا د فریب دام د خولي منتر بڼه دي
ماوي نور خلک اوس روان پاس سپورمی ته خیزی
ده وي سپورمی نه خوز ما ځنگ کی دلبر بڼه دي
ماوي چه خپل خیر نور د خلکو شرکی مه لـــــــــــــــتوه
ده وي جاهل دي اوجاهل تردی بـــــــــــــــتر بڼه دی
ماورته وکړی څو خبری د حساب و کتاب
قیامت یی جوړ کړ چه سل ځله تری محشر بڼه دی

ترقي او تمدن

په دی لاره غوايي هم اوس په موټرو کی تیرپری
خو موټرته په خـــــــــــــــتلو غوايي کله سړی کیری
که سپورمی ته سپی اوچت شی د تخنیک له برکته
په د لوړو مقامونو له سپـــــــــــــــیتوبه نه خلاصیری
چه وطن ترقی وکړی دڅارویو ژوند هم بڼه شی
سویه د ژوند جگړی ماهیـــــــــــــــت یی نه بد لیری

اوس چه ډير بازار ته لارشی تمدن سره آشنا شی
 د مره فرق په کی پیداشی چه موثر نه نه ویریری
 په سپیتانه که هرڅومره ترقی د چا نصیب شی
 حای یې بر مقام برشی شخصیت یی نه لوریری
 لیاقت چه بنه تحلیل شی بل شی نه دی تصادف دی
 احمقان په بنو چانسونو پخپل حان باندی غولیری
 څوک چه ډیر له حده لورشی وجود شی بی تناسبه
 هرڅوک گوته ورته نیسی له هر چاڅخه شرمیری
 که ډیر غټ نه یی سړیه پام کوه چه خپه نشی
 هغه څومره په غذاب شی چه له حده ډیر غټیری
 ابتداء انتها دواړه مساوی دي که څوک پوه شی
 وگوره! شیخ فانی نه بیا ماشوم طفل جوړیری
 دناپوه مقام ته رسي چه بنه پوه په ناپوهی شی
 لوی پوهان اخرکی وایی چه په هیڅ شی نه پوهیری
 ډیر بینا چه شی نه وینی خوشحالی بیا په حیات کی
 بنه لیدی نــــشی دانا چه بد بینی ته ورسیری
 رڼا ورځ ورته تورتم وی سپین هم تورورته بنکاریری
 بیا په دغه لمر هیــــڅکه دده شپه نه سبا کیری

څه جوړپړی؟

چه لوی کاردار ځان نته مکان جوړوي
وايي لوی کور افغانستان جوړوي
خوشی ناست نه دی ورته بڼه وگورئ
د حرم باغ لکه رضوان جوړوي
جنت یی جوړ کړ خو هغه به ورځي
چه ځان نه حوری او غلمان جوړوي
وايي اصلاح مي کړه شروع له ځانه
ځکه اول ځان بیا جهان جوړوي
خراب یی که جوړنکړ زیارت یی جوړکړ
لیدر که نه جوړوی ځان جوړوي
دلته چه هریو پس له بله راځي
ځان نه ولي بل نه شیطان جوړوي

په مـــــــدرسه کښې د اغيارو کله
څوک د افغان ځوی نه افغان جوړوي
پــــردې کلتور پــــردې لمسونه له سړي
حــــلقه بگوش د اين آن جوړوي
سړکي څه نه پر پــــردې ماغزه يې مينځي
د سرو پــــينته يــــي په بڼه شان جوړوي
مود پــــرســــتي دومره غالبه شوه اوس
ځان خــــرڅوي او چا ته ځان جوړوي
غلط علاج نه بي عــــلاج بڼه دي
ناجوړه بڼه دي که يې وران جوړوي

بی چله اوناچله

دلسته کله خوک چلیری بی خه چله
داهم چل دی چه خریلار کره خپله چارکره
سیاست په دی چل دیربسه پوهیدلی
چل دانه دی چه هر چاته چل بنکاره شی
چل ئی نژده چه په چل دی مشهور شوی
هغه خه کاجال چلند د دنیا والو
دا بنایسته دعاج برمنخ بی په کار نه دی
خه په کار زری پنه ده هغه چا ته
په زینو د زره رنخور ته ختل گران دی
چه ولس له هرې خوانه پریشان وي

دی بازار کینی خوبی چله دی ناچله
پلارگلو می د دی خلکو ولیدله
چه خپل ظلم عدل وبتی هر کله
چل هغه دی چه چل نه بنکاری هیخ کله
لغمانی دی خه چل زده کری له کوم بله
مامله ئی د دنیا چه پر بینود له
چه ئی سر اوریره پا که وخریله
چه پنبه ئی له زنگونه غوڅه کرله
ماته لاندی خونه بڼه ده له برجله
ته هم بڼه ئی پریشان خیالی اوربله

رنا

د هغو له مخی هرکله رنا وی
چه په مخکینی بی د حسن تجلا وی

دسپين مخ په رڼا زړونه ژوندی کيږی
چه بنايست د چاپه سترگوکی خای وکا
د جمال رڼا ته مونږه خوشحالیږو
له ښه مخه څوک مخ نشی اړولی
عبادت نه ده گناه ده پیره لویه
چوکی نه ده شخصیت دی د ساتلو
لوی دښمن د شخصیت شخصی نظام دی
چه رڼا وی د ایمان د چاپه زړه کښی
څوک چه لوی اخترکوی قربانی هم کا
نه پــــتیری منور فکر مغزو کی
که رڼا ده د ښــــکلا ده یا د علم
د بلبل ژوندن د گل په تماشا وی
یونظرئی هم اکسیروی هم کیمیا وی
منتظر د توری شپي غله د دنیا وی
زهدان ورته کتونکی په غلا غلا وی
که طاعت حقیقی نه وی د ریا وی
که چا خپل ځان پیژندلی په رښتیا وی
په نطفه کی یې لا وژني که د چا وی
دخپل وخت فرعون لره لکه موسی وی
سود زیان د دنیا هروخت خواجه خواوی
نه پــــتیری که د چا بدن کی سا وی
سخ د هغه چه دا ناوی یالیلوی وی

قبيله پرستی

با داری دي خوازاد نه دي قبيله کی دي اسیر
خیل او زی نه وتی نشي که وکیل شی که وزیر
دلته ژوند قبيله یی دي قبيله لکه قبله ده
توجه ورته لري ټول که صغیر دی که کبیر
فکرخوی قبیلوی دي تش لباس یی مدني دی
آغا نه دیموکرات کيږي که هرڅومره شي تنویر
قبایل او عشایر لاپه قــــوت اوزورچلیږي

قبیلې تقویه کیری مالیت خوارو حقیر
جنگ جگری د قبایلو په قانون کله حل کیری
تس په بناړ کی په څوکسو قوانین لری تاثیر
یو غلجی بل درانی دې څوک تاجک دې څوک ازبک
د افغان له کورو کلي خدایه ورک کری دا توپیر
شته په هر قام کی گوندونه په یوه خیل کی خیلونه
شوه توتی توتی قومونه که مسعود دی که وزیر
فرقوی تعصبونه گوره ورځ په ورځ زیاتیری
یوهم نکری په دې کار کی نه تاخیر اونه تقصیر
چه اساس قبیلوی وې او احساس خاندانی وی
په ولسی نظر نه وي په خپلوانو وی زهیر
د ملت په نامه باندی قبیلې ته خدمت کاندی
که احمد او که محمود دی گنه یود بل نظیر
خیال اوفکریی لوی نه دی که یی نوم هرڅومره لوی وی
نه پتیری پری پوهیری که اعمی دی که بصیر
که تعبض او امتیاز وی هرڅو غلی په پرده کنبی
نه پتیری پری پوهیری که اعمی دی که بصیر
فامیلی احساس غالب دي خویشخوری کله پتیری
که هرڅو یی پتوی څوک په خبرو په تقریر
یوه کورکی اوسیری دیوه کورکی مه بوله
حیثیت یی برابر نه دی د با دار او د اجیر
قبیلوکی صاحبان شته اغایان اوبادران شته

بی قانونه حکومت کا خان و بیگ ارباب او میر
نامرئی وزیران نوردي نه دا عین و جیم چه گوری
مجبور و گنه هر گوره دارسمی مری و وزیر
حقیقی فاعل یو بل دي دا چه ویني م نفل دی
دی څه نه کا په ده کیری که تخریب دی که تعبیر
همنوعی که دلته نه وي ده جنسی علاقه ډیره
چه بنه جنس ورته عرضه کا بیا د عرض گوره تاثیر
که هرڅومره وی بد مخی مخور او معتبر شی
چه سره سپین لری په کورکی یا بنه مخ درمنیر
مه غولیره عالیجاهه که په خوله درته دعا کری
جوړه نه رخی په زړه کی د بدای او د فقیر
خوله په سوک شی ماتولی د سر سترگی رندولی
خوتړلی نشی سترگی د وجدان او دضمیر
د لیکوالو وظیفه ده چه ازاد قضاوت وکا
ازادی اصلی معنی ده محرر! د تحریر
عدالت دیموکراسی هم دلته شوه قبیلوی
او که دغه شانته نه وي څوک یی کله قبلوی

د شوری فضا ۱۳ دوره

څه طوفانونه د شوری خره فضا کی وینم

تندرلی سیلاب سیلی رعد بریننا کی وینم
خه پینیری خه به کیری ټول حیران غوندی دي
هر یوپه وهم په تشویش او په سودا کی وینم
مترقی او مرتجع یوهم خـــوشحاله نه دي
نه په بډای کښی خوشینی نه بینوا کی وینم
د ولایـــــــاتو قبیلو د مذهبو د ژبو
اخـــــــتلافونه تفرقی نشو ونما کښی وینم
د نوی فکر او زاړه فـــــــکر د قهر ټکر
دلوی بــــد لون د پاره یسفک الدما کښی وینم
چه خوری سرونه او په ویــــنو مریده نلری
قهر آمیز جنگونه ډیر په اشتها کښی وینم
چه مونږ یې غوښه اوچاره کرو د قصاب لپاره
نشم ویلی چه دا لوی فساد په چا کی وینم
له ناپوهی سره گډ ژرند دی سیاسی مصلحت
پوهی سره مجادله په لوی لالا کښی وینم
خومره فاسد اغراض په خومره لفافو کی دی پټ
خومره فــــتتی پټی په رمز او ایما کښی وینم
بیا به تازه شي هغه تیر او زاړه زخمونه
د غږ وهــــلو بد اثر په غږیدا کښی وینم
د افغانی وحدت په حال می زړه رپیری مدام
بله نقشه د سیاست پــــه دورنما کښی وینم
د اتفاق نارې وهــــی د نفاق اور بلوي

فرق د شپانـــــــــــــــــــــــه او د قصاب پسونه کله کوی
چه شنه گیاه یی لاس کښی ووینی قــــــــــــــــــــاتل پسی خئی
رنگ یی کره ورک چه په خام رنگ محض جابل غولیری
نه ماهیت نــــــــــــــــــــه یی هیئت وینی محل پسی خئی
لکه سرسام بــــــــــــــــــــی فکړه هری خواته لاس اچوی
د تحول په نــــــــــــــــــــامه محض تجمل پسی خئی
خان غورخوی لــــــــــــــــــــه گرنگونو په یوه اشارت
منډه وراخلي هسی نــــــــــــــــــــه چه تامل پسی خئی
افتخارات اولــــــــــــــــــــوئی گتې مشکلاتو کښی دي
دلور همت خــــــــــــــــــــاوندان خکه په مشکل پسی خئی

نه گورم

چه کــــــــــــــــــــرلی استعمار وي هغو گلو ته نه گورم
پردی ساز ته چه گډیری هغو بڼــــــــــــــــــــکلوته نه گورم
له هغو ســــــــــــــــــــترگو خاریرم چه پکښی شرم و حیاوی
خدای دي عشق بي پردی نه کا پرتوگ بڼکلوته نه گورم
که د فکر بڼــــــــــــــــــــکارولو یا د حــــــــــــــــــــق ویلو خای وي
د چا سترگو ردولو غابڼ چــــــــــــــــــــیچلو تــــــــــــــــــــه نه گورم
په توده مینه چه نکړی دا ســــــــــــــــــــاره زړونه تاوده خوک
په تودو تودو و خــــــــــــــــــــبرو تودولو ته نه گــــــــــــــــــــورم
چه هــــــــــــــــــــر خه وران وینم کار خراب دی

په خبرويي چه جوړ کړی هغو څلو ته نه گورم

دروغ او رښتیا

په رښتیا ویلو ډیر زړونه بدیږی
آزادی د فکر گرانه تمامیږی
سیاست له حقیقت سره جوړنه دي
چه دا یو خوشحالوم بل خپه کیږی
ښه پوهیږم دروغ خواږه رښتیا ترخه دی
دې خوږوته زما خوله کله جوړیږی
دامونږ ټول ورته وړانده ښکاروکه څنگه
چه د شرم کار کوی او نه شرمیږی
په رښتیا چه زورورنلری سترگی
په رښتیا چه سترگی سترگونه شرمیږی
د هغه قاضي به څه راز قضاوت وي
چه قضایې خپل حاجت ته منسوبیږی

دا رښتيا ده چه د دروغو مزل لنډوي
يعنی دا چه سړی ژرځای ته رسيزی
چه د چا په نوکری سرلوري کاندې
سرله دینه زیات هیڅکله نه ټیټیری

د درگاه سپی

د صاحب د درگاه سپی
د غریب کاله سړی
په نظر کښی یو شان نه دي
یو ئی خپل دی بل پر دی
د جناب په نامه یادیری
د لیلی د کوڅی سپی
جناب نه دی هر سړی
که مزدورشی د صاحبت څوک
له هر چا نه وی بی قدره
که څوک ځان ورته سپی کاندی

د صاحب پری خاص نظروی
سریتوب سائل گناه ده
په حضور کبني د بآدار
په نظر کبني د استثمار
هغه سپي چه صاحب کور کبني
په نعمت او ناز ساتلی
یو سری د سپي خدمت ته
بودجه کبني منظور شوی
نورو سپيو غوندي نه دی
له مزدوره معتبر دی
د صاحب چه پری نظر دی
صاحب وایي زما سپي ته
د سری په نظر گوری
په ادب کبني یی هیڅکله
له انسان نه کم مه بولی
اودس نه ماتوی کور کبني
خې د باندی چیرته لری
چه یی نکرئ چغه کوری
له دهقانه یی ژوند بڼه دی

په صابون مينځلى كيري
ډير خواران او غريبان يي
ژوندانه ته هوسـيـري
لكه سپى ديورپيانو
نازوى ئي بي بيـجـانه
چه په سپى ده مهربانه
د سپى دا قدر چه وليد
بي همته انـسـانانو
ډيرو ومانه سپـيـتوب
د دنيا د صاحبانو
سرى سپى شوه سپى سرى شوه
د صاحب له برکته
او زمونږ له دون همته
که انسان استخدا ميري
عملاً د سپى خدمت ته
د قانون نظر خو بڼه دى
د انسان لوړ کرامت ته
حقوق واړه مساوى دي
د بډاي او د فقير

د صاحب او د حقیر

زندان

لاړم دارالمجانين ته
هله و خولـيونى
دير بى قيده غريدل
ژبې نه وى په فرمان
ازادى وه د بـيان
په خبرو بنديز نه و
نه و پار د خارنوال
د خطر احساس هيڅ نه و
بى پروا و ناطقان
نا خبر له اين و آن

کیدی رنگ په رنگ خبری
بی ادابو بی ترتیبه
د هر چا کلام مصون و
لکه خوی د پارلمان
له قانونه په امان
دروازی که وی ترلی
خنخیر پیچ و لیونی
په نامه شفاخانه وه
هیچا نه باله زندان
بدل شوی و عنوان

له هغه خایه چه لارم
د محبس تورو کو تو ته
هوبنیاران لا په عذاب و
ترینه بڼه و لیوانیان
دا د عقل دینمنان
په پینو کی زولنی وی
په لاسو کښی اتکری
هوا حبسه رڼا نه وه

ژوندون ډير و هر اسان
په بد حال کښي و بنديان
مگر ژبي بندي نه وي
وي—نا وه ډيره ازاده
نه له بند څخه بنديان
نه له اوره پت—ننگان
چه راووتم له بنده
تگ راتگ هر لور ازاد و
هر څوک و پخپله خوښه
غلامی ته و روان
د يوه د بل ب—ندگان
آزادی د فـکـرنه وه
ژبي ب—ندی وی له ډاره
په احتیاط احتیاط مجلس کښي
غ—ريدل به وزیران
وايه! چ—يرته و زندان
په کوم حای کښي و بنديان

د محیط تاثیر

سوزوي مو اوبه هم چه په جوش راشی
اوبه اورشی که محیط یې وي سور اور
په اوار بستر کښی سیند درمی ارامه
خوپه چر کښی یې بیا گوره شر و شور
په هر څه کښی د محیط تاثیر ته گوره
وی بې زهره وچه اوبو کښی وي منگور
لوگی اورنه دي پیداخوڅوک نه سوزی
د محیط اغیزه کله لری مور

له يوه پښته رڼا او لوگي دواړه
د يوه مخ منور او د بل تـور
د مظلوم د زړه تاو ساړه آهـونه
سـوزوی دظالمانو کلي کور
د ظالم عاقبت خواري له هر چانه
ما ډير خوار و زار ليدلی ظلم زور
ډير سپاره مستو آسونو غـورخولی
يزيد هم د اقتدار په آس و سپور

د دهقان درس

وايي چيرته په کوم خای کښی يوه د هقان و
چه رستم د زماني ورته حـيران و
ډير غـويان يي ستړی کړی وجغ لاندی
په قلبه کی يي اوبه کړې ډيری سپاری
نری شوي يي په لاس کښی ډير يومان و
کار او زیارته يي ورکړی امتحان و
د خپل مـت او بـازو له برکته

له هر چانه ئې ژوند بڼه کور ئې ودان و
له نستې نه راوتلې و هـستې ته
له وچ ډاگه ئې جوړ کړې گلـستان و
رسـيدلې ئې باغـونه و ثمر ته
د انگورو وږې خوړند شان په شان و
چه ناخپه دا د کار سړی رنخور شو
بياپکښې نه هـغه زورنه نه هغه توان و
چه د باغ د ونو ونکړه پالنه
د زامنو په همت کښې ئې نقصان و
باغ له دربو له کبلو څخه ډک شو
د وحشې بوتو له لاسه هر څه وران شو
نيستي بـيرته راروانه شوه کاله ته
چه د کار سـړي رنخور او پريشان و
د دهـقان ووي اي زما خوارو زامنو
له يو تاک لاندې ما ايښې ډير شـيان و
اوس ئې خای بنودلې نشم دومره وایم
چه وړيايي مه گڼئ په قيمت گران و
که په لاس درشي نيستی به موشی غوڅه
له روستې سلگۍ سره يې دا بيان و

د دهقان زامن د پلار له مرگه وروسته
شپه اوورخ په باغ کښی ستړی اوستومان و
د هرتاک بیخ یی سپره چه څه پیدا کړی
په تلاش کښی د موند لو سر گردان و
دباغ خاوری لاندی باندی شوی څوواره
هیڅ پیدا نه شوه د ورکی په ارمان و
پس له پیرو زحمتو ډیر و خواریو
تفاوت د باغ حاصل کښی صد چندان و
د دهقان عملی درس د رمز په ژبه
کړه ثابته چه د تاک لاندی ډیر شیان و
چه د کار سړی جوړ کاندی له بیکاره
دغه پوه او هنر کار د دهقان و

چا څه راوړه او چا څه

چا جهان ته تش کدو غوندی سر راوړ
چا په سر کښی فکر لوی لکه غر راوړ
چا د شمع په شان خپل کور رڼا کړی
چا سحر غوندی له ځانه سره لمر راوړ
چاته تندر ځان سره دی مرگ راوړی

د باران څاخکو صدف ته گوهر راوړ
راوړ انجې ډیر ناوړه بوی جهان ته
گل دنیا ته خپل وجود معطر راوړ
یو بناخ گوره تش کوتک شو د وهلو
بل بناخ گوره چه یې سیوری ثمر راوړ
له یوه لرگی نه دار جور شوبل یو پل شو
چا له ځان سره خپرونه چا شر راوړ
چا کره زیاته د بنمنی په دی عالم کښی
چا پیغام د محبت د بشر راوړ
د چا لاس کښی تیره توره ده گواښیری
چا د پوهی او د فکر هنر راوړ
چا د خلکو د امید سترگی رندی کړی
چا د زړه سترگو ته نوی نظر راوړ
انسانی فکر یې جگ کړ تر افلاکو
د بشر پوهی لره یې وزر راوړ
هغه مه هیروئ هیڅکله عالمه
چه عالم ته یې د مینې اثر راوړ

په بنکلا مین

څوک مین په بنکلا څوک مین په بنکلو
یو په خوله تری اخلی خوند بل په کتلو
د چا برخه د بنکلا درک و احساس
د بل برخه وی جنسي دلک و تماس
یولیوال وی چه تری واخلی خوندخلوت کی
بل وی محوه په جمال د طبیعت کینی
محبوبه د هنر مند بنکلی معناده
معشوقه د بوالهوس پادر هوا ده
د چا سترگی څاری ستوری او سپوږمی
د چا برخه هوسونه خر مستی
دیوه نظر په شکل او صورت وی
او د بل محبوب خپله محبت وی
ظاهر بین په سپین پوستکی مینیری
سطحی مینه حی پوستکی ژر توری
شکلی وی فانی بنکلا ده بی زواله
بی نیازه له گانو له خط و خاله
د ((افت)) محبوب عرض نه دی جوهردی

په نظر کښی ئې چه بنکلی دی هنردی

څلورځی

فکر کښی خیال په خیال کښی فکرنیول

معنی ته رنگ، رنگ ته معنی ورکول

د شاعر کار دي شاعری وگڼه

د زړه په سترگو خوب په وینه لیدل

د معنا د زړه په راز ورمز خبریم

دژوندون بنکلا ته سترگی اونظریم

دادلاسه او پښو کار له مامه غواری

خیال او فکر ته پیدا په شان د سریم

هغه وینم چه یې نورنشي لیدلی

هغه وایم چه یې نورنشي ویلی

داتنه څوک د حال په ژبه نه پوهیږي

زه په ژبه د مال يم غـريډلی

که رښتـيا نشي ویلی اوسه غلی

دروغ خومه وایه که ځان گڼي بناغلی

آس ئي مه بوله براق ورته مه وایه

بي لکي خره ته که خر نشي ویلی

پخواکور کښي بي بي ناسته وه مستوره

تله بازار ته په سودا یسي مزدوره

اوس بي بي سر توره ووته بازار ته

ده مزدوره د کور ناستي ته مجبوره

څلور یخی

غلام عقل غلامی لره پیدا وي

دومره پوه په خوی اوبوی دخپل آغوي
چه په خیال کښی ئې سباکه یوڅه گززي
ده ئې وچولی کښی لوستي ډیر پخواوي

د آغا گناه بي بي غوندي مستوره
د مزدورگناه هم وی لکه مزدوره
بي بي نشی لیدی څوک مزدوره وینی
څه به وایم د دی خلکو له شعوره

له ټوټکو غواړی اثر د مسیحا

کـتـوري غـواړی له زانو د هوا
احمق سپي ته واينه ږدی او بن ته هډوکی
کوي روند ته اشارت گونگ ته وينا

حکومت که قانونی نه وي شخصی وي
داغا، آغزاده او د بي بي بي وي
کورنی او خیلخانه پکښی خاني کا
قندي گل شاگل ماگل پکښی خوندي وی

خان د چا غلام کړه که په نورو باداري کوي
سر ټيټول زده کړه که کارونه سر کاري کوی
هله زورورته په گونډو لاس په نامه اوسه
دلته که فرعون غوندي په مونږ کلانکاري کوی

ته یې چه بد گڼي هغه خلکو ته بڼه بڼـکاريږی
تا ته خواره خلکو ته زهر ونه وترخه بڼـکاريږی
چه په مجلس کښی یی ساتي د سترگوتورشی د قام

چه په قصرانو کی خای ورکړې هغه غله بنکار پیری

معکوس شوی اساسونه د هـ سـ تـ ی

خکه لور مقام ته رسی په یـ سـ تـ ی

ډیرڅه مومی چه له ډیروشیوتیرشی

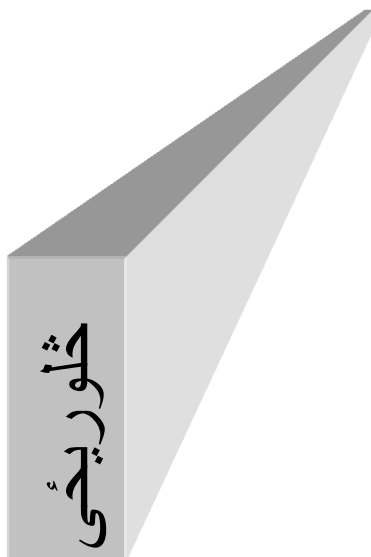
غلامان یی کره خانان خان پر سـ تـ ی

هم شعرونه هم کارونه کـ رـ ه جـ وـ ر

دلیک لاولوست می کتابونه کره جـ وـ ر

دوه بینتانه می نکره هیڅکله

که می هر خومره مجلسونه کره جـ وـ ر

قهرمان د سیاست دي هر یزید

ولایت لره په کار دي بایزید

شاهان فخر د دنیا په تخت و تاج کا

ادهم تاج نه بهتر و گانه تبعید

قانون وی اول نظر کښی ډیر بناغلی
چه لانه وی د عمل کورته راغلی
نقص او عیب یې په عمل کښی معلومیری
خصوصاً که چلوونکی وی ناولی

چه دویني درجه دې نشي دنگه
نورڅه مکره زندگی دې کره بلمنگه
ژوندون هله شی بی مالگی چه سری
سترگی پټې غورکری بنداو ژبه گونگه

مخالف وي يوله بله حال او قال
په وينا کښی گوره عکس د مقال
د پښتودا حماسي عالی شعرونه
درته بنی د پښتون پریوتی حال

بيند تون ډير دي تير ايستلی شاعرانو
مغور کړی په ستاي نو اديد بانو
که اوس سل گزه کوهی کبني بنکته پروت دی
ورت ه خان بنکاری اوچت له کهکشانو

لاپي شاپي خان ستايل غتي خبري
که هر خووی زړوري زوروري
قوت نه دي کمزوري او بيوسي ده
شاعرانو راغوستی خول اوز غري

بنخه حق لري د ژوند او کار کولو
لکه نرد لياقت څرگندولو
په دي شرط چه اهليت وبنی په کارکی
نه چه خان بنی په خان سينگارولو

ماموریت که به ننه وجه ننه صورت وی
لیسری بوډر ته به څه ضرورت وی
کار وړانډی نه وایمه چه څه کیری
که معیار د لیاقت زیب و زینت وی

د ځان ساتلو پوهه عامه ده هر چاسره ده
هم له انسان هم ځناورو د صحرا سره ده
د حق ساتلو او د ځان قربانولو پوهه
له اولوالعزمو لویو خلکو د دنیا سره ده

د کار خلک نه کوی ډیری خبری
د خولی شور کله کوی د جنگ لښکری
چه سندنری جوړوی هغه وی غلی

سندر غاري وايي شپه او ورځ سندرې

فکر مه بیا په یوی خواته مدام
چه محدود نشي هرلورته کوه پام
مقید یی د گادی آس غوندی نکری
له اوها موئی ساته په اهتمام

څه په کار به د چا هغسی شوری وي
چه د بریري واک یی لاس کبني د ملاوي
کله اور کله اوبه وي کله هيڅ نه
گاه د وسپنو نيني گاهي حلوا وي

ځيني ځيني تشوي پکبني دک زرونه
ځيني نور غواري چه دک کري تش جبونه
په وينا کبني چپ په رايه کبني چه راست وي
مخالفه یی ده ژبه نه لاسونه

هرچا هر څه په يو رازنه دي ليدلى
څوك يوراز اوڅوك بل رازدي پوهيدلى
د گـمان كه نه وي حقيقت كښى
چا چه نوري دي غولولي غوليدلي

په جهان كښى چه مردوده باداري شوه
روحاني رنگ كښى راووته پيرى شوه
د پيرى او مريدى بازار چه سور شوه
سياسي رنگ يې پيدا كړ ليدرى شوه

په وړانكارو چه كارونه جوړوي
حقيقت كښى جوړكارونه وړانوى
ياتگى ياديره زياته سادگي ده
كه بتان په بت پرسـتو ماتوي

بدبيني نه ځي که دید هم لار شي له ليمونه د چا
په تن مينځلو خيري نه اوزي له زرو نه د چا
يقين راځي راځي د يو د بل په خبرو باندې
بد گماني نه ځي هيڅکله له مغزونه د چا

په تعليم به يوڅوک پوه په زيرو زورکړي
بي هنره به صاحب د کوم هنر کړي
ورپه سربه کړي خولي د پوهنتون
باورنکړم چه بدل ماغزه د سر کړي

له ځانه لري شه چه ځان وويني
جهان نه اوزه چه جهان وويني
نه ډير نږدې ليدی شي نه ډير لري
نه به تورتم نه ډير روښان وويني

يو بيکاره اوناکاره به کاردار کړي
یوبی واکه اویوسه به واکدار کړي
د یابو زین افسار به کړي د زرو
گمان نکړم چه بدل به یې رفتار کړي

داعادي کـــــــــــــــــتابي پوهه چه یادیري
په لیک لوست باندي هرچاته حاصلیری
دماغي انقلابي نایابه پـــــــــــــــــوهه
کله کله کوم شاعر کښی پیدا کیري

وژله یـــــــــــــــــوازي د تیغ کار نه دي
مار هم قاتل دي خو خونخوار نه دي
چه بشری کـــــــــــــــــرامتونه وژني
هغه گڼلی چا خونکار نه دي

که انسان د خیتي نوم وي نور څه نه وي
پروا نشته که پراته ورته واښه وي
که دماغ سترگی غوږونه زړه او روح وی
بی هـنـره ژوند به بلمنګه سابه وي

که هرڅومره غولیدلی عام نظروي
ظاهرین ساده سطحی اوکورکروي
که هرڅومره ښه منقور او بد منظور کا
بیا یې هم قضاوتونه معتبر وي

چه شوتله په آخور کښی وي واښه وي
چه په مالګه په کاسه کښی شي سابه وي
د انسان د ژوندون مالګه کیفیت دی
فرق یې نه وي له حیوانه که دانه وي

شاعر بوسه غـواړی کنځلو سره
نه غواړی قند مخلوط له گلو سره
کابینه غواړی اعتماد له شورائ
له سپکو سپورو بد ویلو سره

د ظالم د زړه چول کار د موسی و
پکښی رحم اچول کار د عسی و
ورکـاوه یوه ظالم بل بڼه کاوه
یو د عدل بل د مـینې رهنماو

پیر که خس دی بیا هم خپل مرید ته بس دی
مریدان دي پیرکسان که پیرناکس دی
له مریده بندگی د خـدای مه غواړه
که له خدایه ورته گران پیر یو به لس دی

عقل هر وخت د ضعیف دلاسه امسا ده
له قوي سره که نه وی څه پروا ده

گوډ اوړوند بي امسا نشي گرزیدلی
تفنن د پاره لاس کښی د بینا ده

په ضعیفه اراده عقل حاکم وي
که قوي وه اراده نوبیا خادم وي
د بشر خدمت ته عقل پیداشوي
په دی شرط چه روغ و جوړ صحیح سالم وي

عقل گوري ارادي ته د انسان
چه تیری کوي که چا سره احسان
اراده چه هر څه غواړی اوکوی یی
دي پیدا ورته دلیل کری اوبرهان

غلامي د ذهن نه ځي له انسانه
د ماغ کله ازادیری په اسانه
نه ورکیری غلامي رنگ یی بدلیری
ځي بدن نه مگر نه ځي له وجدانه

سياست که به اسلام هم متکی وي
که هر خومره بر هيزگار او متقی وي
باهم هيخ صرفه به قتل و قتال نه کا
مقابل کنبی که امام د دين علی وي

شمر نوم دهر ظالم د اقتدار دی
چه لوی شوی په کاله د سرکاردی
په حسين کله لاس نیسي یزیدان
اقتدار که مسلمان وي هم خونخواردی

يو غلام دي داو هامو خـ رافاتو
بل درسم او د رواج او عنعناتو
په دنيا کنبی خوشل رنگه غلامي شته
د شهرت غلام بنده د مخلوقاتو

مجلسونو کښې ښه کیری تقریرونه
تنهایی کښې پیدا کیری لور فکرونه
چه هم فکر هم وینا دواړه عالی شی
اجتماع او انزوا دي دوه وزرونه

که په چاباندې غـالبه تنهایی شی
ژوند بیخونده شی چه محض دانایی شی
که بخیی په جمعیت کښې شی څوک محوه
خوښی زیاته شی خو کمه بینایی شی

یوه ښکلی ښایسته پری پیکره
بله توره ناشولته بد مـنظره
کمیت کښې یی فرق نشته کیفیت دی
چه یوه یی کره بلا بله دلبـره

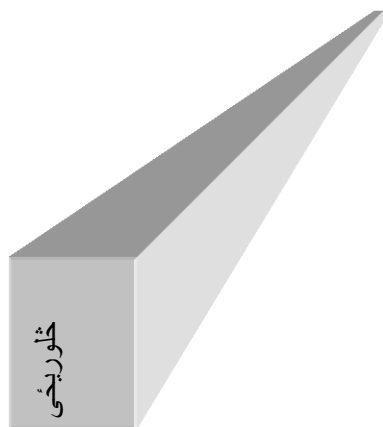
گونگ می خیره روند می اواز پیژني
کله می دوست غوندي غماز پیژني
چا په یوراز چا په بل راز ولیدم

زما اصلي رازاهل رازپيژني

چه د چا فکر منفي نظر منفي شي
عملي جنبه شي ورکه فلسفي شي
د شبنم طوفان يي مخه د کار نيسي
د لمدو ختوخو لږ اوبه کافي شي

ذره بين عقل ته هرڅه ډير غټيږي
وره پچه ورته لوی پيچومي کيږي
تيت وپاس ورته مهيب کاندې خپل وهم
د مرک سوري گړنگ ورته بنکاريزي

بتان چه مات کړي بت د ځان جوړوي
ځان نه ولي بل نه شيطان جوړوي
مريدان نيسي د الله په نامه

بیا ترینه خا—نته بندگان جوړوي

په احسان غلاموي چه بل احسان

بیا دعوه کوي د خیر او دا—حسان

دا که ستا بشر دوستی وي بشر دوسته

لا به خکری که لیوه شي یا شیطان

خوبن می دی لوی مجلسونه شورایی

یا د ف—کر په عالم کښی تنهایی

د ملگرو خاص مجلس ته خوشحالیروم

خوبن می نه ده مجلسونه هر جایی

ظالم خ—وب کښی پیر په زوره خریده

دی ویده و خو را وینس یی ک—ره ویده

دایی خوب دی چه نور خوب ته نه پریردی

لابه څه کری که له خ—وبه وینیده

په ی—وه پودی مریزی قلندر

په ملک—ونونه مریزی سکندر

که څوک پوه شي بډای وږی فقیرموردی
له بډای سره تل جوع الـبقر

یووکیل ته ځوی ویل چه ولی پلاره
کارته نه ځي تنخا اخلی له سرکاره
هغه ووي چه په کار او په خدمت خو
تنخا گانی مزدوراخلی له باداره

مونځونه کړی خو یوهم نکړی داسلام دپاره
حج ته د خدای دپاره نه ځی ، ځی د قام د پاره
هرڅه چه کړی د قام لیدر اصلی منظورئې داوی
چه په ولس کښی شي مقبول د خاص و عام د پاره

چه وکیل تش کاندې زړه جب ئې ډکیري
چه وزیر تیتوی سرځای ئې لوریري

د وزیرلمنی لاندی مــــــــرداری
چه وکیل کاندی خوله وازه معلومیری

خوار غریب خوپه خیرات کله مریږي
د بدای لـــــــــوره هیڅکله نه کمیری
د شهرت داقـــــــــتدارد عزت وری
گڼه سترگی چه غـــــــــرونه نه پکیری

راته ووېل د نـــــــــسوارو تیکه دار
نسوار خوله کښی مانع کیری د گفتار
سرکاري تیکه دار پوه په رمازه کرم
چه سرکار ورکوی خلکو ته نسوار

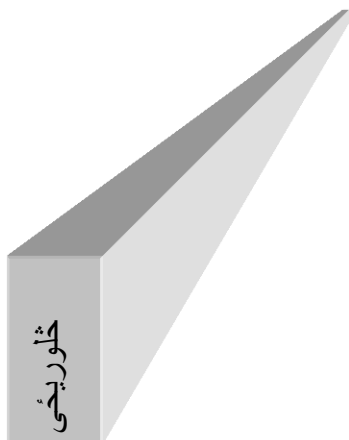
د جلال بنایست په پېرساز و سامان وي
زیبایی د فقر بل رنگه بل شـــــــــان وي

صبر بنه بنکاري چه لیس وي پورته شوي
گل بيد بنه وی چه سر بنکته پریشان وي

د انسان جوهر دژبي گویایي ده
همدغه یی زیبایي او دارایي ده
بی له ژبي هیڅوک هیڅ نشی موندلی
دانایي دل ریايي که بدایي ده

په خوراک کښی وي د خولی برخه خوندونه
ساز سرود او بنه نغمه اوري غورونه
د ښایست په نندار و سترگی خوریري
د معنی په خوند پوهیري د ماغونه

چه جهاد سیاسي نه وی مسلکی وي
سیاسي مراعاتو نه لایعنی وي

انحراف چه له مسلکه قبول نه کا
ناکامی هم ډیره لویه کامیابی وي

ډیر اثر شته د اور ژبو په تقریر کښی
سحر پت دی د وینا طرز و تعبیر کښی
په اذهانو کوي لـــــــوي خطیبان
وینا په مد و جزر بم او زیر کښی

د هر چا چه حیوانی قوت زیاتېږي
نفس شیطان لره هغو مره مغلوبیږی
که څوک غواړي چه غالب شي په شهواتو
په مرست نشی دا کار په لوره کيږي

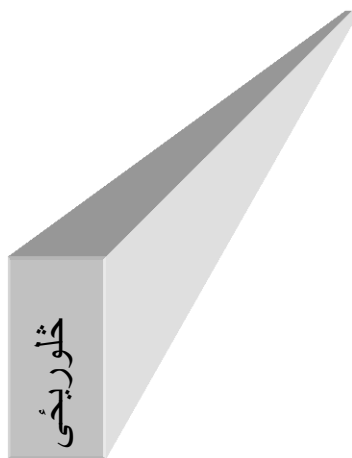
کموي روژه غـــــــو بستني شهواني
مضمحل کړی هـــــــو سونه نفساني

د روژې غایه همدغه شي دي حُکه
روژه نه نیسی صغیر شیخ فاني

چه محروم نشم د بڼه ژوندون له خوونده
خلاص می کړه خدایه! د حرص حسد له بنده
له دوستانه—————وسره زه بڼه یم پخپله
له دښمن سره می ته بڼه کړه خاونده

خلک ودونه کوی په ډول په نغاره
فحاشی کړی ډیره پته کـناره
د زاهد پتی گناه لری تـینگ ستر
عبادت زهد و تقوایی وی بڼکاره

څوک خپل فکر ته ملگری لتوي
څوک ملکروته خپل فکر بدلوي

چه خاوند د عقیدې وي په رښتیا
عقیده له چا نه نه قـربانوي

په دوستۍ کښې دښمني خو غډاري ده
که ښه نوم ورباندې ږدي نو هوښیاري ده
بد ښه کیږي ښه بد یږي په خـبرو
په وینا کښې خو همدغه ساحـری ده

داسطحي خبرې باد وړي بر بادیري
چه خبره وي عمیقه پاتی کـیږي
سطحي مه اوسه ډیر زیات که عمیق شي
په خـبرو دي بیا خلک نه پوهیږي

په منطق او استدلال حق باطلیږي
یابطل د حق په حای باندې دریري
فلسفه عقل او پوهه هغه وایی

چه انسان یې په ویلو خوشحالیږی

راغونډیږی ډیر عالم په مـداری
یاچه غم وي یا بنـادی او سیالـداری
که څوک خلک راتول په یو ملی هدف کړی
دپته وایي قیادت او لـیږي

څوک په کار کښی لاس پښی کاندې ستومانه
د چا زړه، روح او دماغ وي سرگردانه
دا د تن نارامي ډیر درته بنه ده
که دې ورکه نارامي کړه له وجدانه

توره یې اخیستی لاس کښی نه ده توریالی دی
خوب کښی یې هم جنگیدلی نه دي بریالی دی
داسي تش نومونه دلته ډیر مونږ اوریدلی دي
رنگ یې د لیدونه دي هو نوم یې گلالی دی

چه په ډیر مشکل پیدانوی معنا کړم
په ډیر زیات کوبښښ یې بنه طرز کښی اداکړم

وايم اوس ئې پوهيدو دپاره چـــــــيرته
خليلی مجروح پڅواک يا بل پيــــدا کړم

چه زورنه وي ضرورت پيښ شي دليل ته
چه دليل ئې وي کمزوری ځي تاويل ته
زورورته څوک دلـــــــيل نشي ويلی
دليل وايه! مساوي يا کوردلـــــــيل ته

آزادي که خــــيراتی وي يا د چا مهرباني وی
افتخاربه پري ونه کا که همت يــــي افغانی وي
قرباني چه پکښي نه وي هغه کله لوی اختروي
آزادی سره تړلې ډير ه لـــــــويه قرباني وي

خوبښه دي چه غلاکړی که فحشا اوکه سودونه کړی
چا ته جاسوسي کړي که په چاباندی ظلمونه کړي
دلته د عمل آزادي هــــر چاته حاصله ده

سردې د وهودي که آزاد آزاد فکرونه کړېي

نه ئې زړه کښې صداقت، مينه وفا شته
نه ئې سترگو کښې څه شرم او حيا شته
سياست لري څو څو مخه څو وار خونه
وخت په وخت ئې خوله کښې سل ژبې گوياشته

په سرکار قد رو قيمت گوره په کار دی
که کار نه وي محض سرڅه په کار دی
د کار دار ټول اهميت گڼه په کار کښې
بيکاره کار دار بل شی نه محض دار دی

که وی شعر لکه دربنکی آبداره
د صنعت هنراو فن عالی شهکار
ورته غورمه نیسه هیڅ آزاد فطرته
که پکښې د غلامی وی څه اثار

باید شعر شعور خلاص کړی له قیدونو
ترقی لورته رهبرشي د فکرونو

د او هامو خرافاتو بتان مات کړی
وی منکر د زور او زر د قدرتونو

که طاعت او عبادت هر څومره کم وي
خدايي دې نه کا چه شریک پکښی صنم وي
په ریا چه د مخلوق د پاره کیږی
که شرک نه وي له گناه سره به سم وي

که بی رنگه بی ریا زهد تقواوي
له تگی برگی چل ول نه مبرا وي
څوک یې کله بازارونوته را باسي
سود سودا لره خوزهد د ریا وي

که په پوهه مشهور شوي افلاطون
تر هغه شهرت کم نه دي د مـجنون
شهرت نه غواړی عادی ژوند بلکه غواړی

يا په سر تاج يا سرايښي په زنگون

داچه څو وک څه شي له چا غواړي ارزان
حقيقت کښي څو رځوي ځان په احسان
گران ارزان دي ارزان گران دي که څوک پوه شي
په اصلي قمي و قميت باندي د ځان

څو وک چه له عشقه ناقرار نه وي
په پوه په معني د انتظار نه وي
غم راويښ کړي او پوه کړي نه وي
عقل يې بينا زړه يې بيدار نه وي

خوندي نه وي چه ژوند محض دانايي شي
بي معني شي که يوازې عياشي شي

کم و کیف خوند او معنی جلال جـمال
چه په ژوند کښی شي پیدا ژوند انسانی شي

که می ژوند وي د زندان تورو کوتو کښي
که تک تورشم د سکرو په معدونو کښی
که می سترگی شي رنډې يم په تورتم کښی
بیا هم غواړم د حیات اوبه تیارو کښی

زړه شي خوښ چه سترگی وگوری بنکلاته
چه زړه ښه شي نوخوله جوړه شی خداتنه
خور اواز د غور له لاری راځي زړه ته
داحال مه وایه کانه او نابینا ته

بی ستره شـولی بنځی او جوڼه

هم رشـوتـونه هم شهوتونه

بنکلا بی ستره مینه بی ستره

محکوم په ستر نرنر فـکرونه

بزرگی خونیک عمل زهـد تقواده

هسي نه چه پـه نژاد نسب بناده

اوس چه چانسب نژاد پــــوړی تړلی
نژادی توپیر ئی بڼه ســــمه معناده

لغمانی

نه دی بد تمام غــــلجي يا دراني
يا ازبک ياهــــزاره يا ترکمــــنی
نه ټول بڼه دی نه ټول بــــد دي ولسونه
دي قــــانون نه مستثنی دي لغماني

شخصي نظام چا ته ډير څه ورکوی
چاته خپل حق هم پوره نه ورکوی
کله د چا مخ بڼکــــوي پــــه مينه
کله بيا گوره سوک په خــــوله ورکوي

هــــرزردارگــــوره دزرومالک نه دي
لکه هرپه سلوک پوه چه سالک نه دي

د دنيا طالب که هرڅومره فقير وي
فقير نه دي د سرو سپينو تارک نه دي

شخص که هرڅوک وي د خوورځو حاکم وي
د ده ظلم وي څو ورځي که ظالم وي
خدای دي نکړی جامعه په ځان ظالمه
چــه دا ظالم هم قايم وي هم دايم وي

دي ملي فرهنگ اساس د مليت
هم ملي ثروت دی هم ملي قدرت
شعري پانگي دی ((الفت)) ډير سهيم کړی
په دولت کبني د کلتور او ثقافت

د يوه خوله سپی د بل سپی د درو
وی بيباکه خوله د سپی کو زور ورو
پوچه سپکه سپی خوله هيچا ماته نکړه
ماتوي خلک ډکي خولي له مرغلو

تقاضا د جگ او تپت نه وی يوشان

راشه! وگوره باغبان او یالیزوان

یو تیت بوئی ته میوی یسی تیتیری

بل جگ بناخ ته دمیوی لوروی خان

مچ که پاس د چا په سر خای ولری

که په لوی دسترخان خوری شکرتری

که دگل په یانه ناست وی گلخانه کبئی

بیا هم نشی پرینودی مردار خوری

که ماشوم لاس کبئی نانزکه گد وی

لویان هم ماشوم په لاس کبئی لوبوی

په ولس کری حاکم لوبی په ده بل خوک

سیاست رانه نانزکی جوری

دکارپوهه خوهم وینه هم بیناوی

شله نه وی له عمل سره اشناوی

سره نه وي جاذبه لري د ميني
ورسره اخلاقي تومنه د تقواوي

حب او بغض دوه قوتونه دي انسان کبني
که يوه نه وي بل هم نه وي جهان کبني
هر يوه نه پخپل خاي کبني اخله کار
پام کوه! چه يوه مرنکري په خان کبني

که په ظالم خوک بلوسيدلي نشي
د مظلومانو دوست کيدلي نشي
د خدای د پاره دبنمني ده دوستي
خودا دوستي هر خوک کولي نشي

اي فکرونو دماغونو کبني بنديانو
په عمری قيد مقيد و محکومانو
رحم نه دی بي رحمی ده که بدل شي
د مرگ حکم په عمری قيد د قيديانو

د بلو پروازونه وی گلزار ته

دزاغــــــــــــــانو پروازونه وي مردار ته
زاغ مشهور په هوبنډيارۍ دي بلبل نه دي
پټ په غورکښۍ دا حال ووايه هوبنډيار ته

عناد په زړه کښۍ توره لاس کښۍ کبر سرکښۍ لري
ډير عــــــــــــــذابونه ډير و خلکو ته نظر کښۍ لري
پټې عــــــــــــــقدي د ظالم تريوتندي کښي غوټه ښکاري
خوله يې هم سپۍ ده اوخوړۍ سپي په درکښۍ لري

پوشان نه دي نصيبونه قسمتونه
کاتبانو د ازل کړۍ فــــــــــــــرقونه
چا بانگونه دي پک کړۍ په ډالرو
چا پخــــــــــــــلو خد متونو تاريخونه

د يوه آسوده ژوند کښۍ شرم و عاروي
د بل خوار او ساده ژوند کښۍ افتخاروي

فضيلت اوتقوئ نه وي ډير ثروت كښي

ډير مالدارسري به ډير لږ ايمانداروي

يوظريف نقل د هر مجلس و

په لطيفوئي خوبښ داوولس و

غلام نبي وځای يې چارباغ و

غني معنی کښی مادي مفلس و

غلام نبي د لغمان د چارباغ د قرغيو
د ماهيگيرانو د کلی د څخه وو او دا
يوه درباری توکی وو
د شاهي کورنی سردار هاشم خان او

اوس خاورو لاندی چه نه غږیزي

تولـوهیرکری هیڅ نه یادیري

غایب نظر نه غیب شی عالم کښی

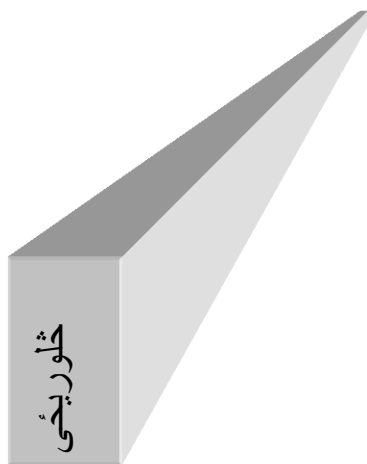
خلک د خلکو ژرژر هـیریري

چا راوړي ځان سره ده بیښایي

چا پخپل مخکښی د حسن رښایي

چا دښکلو بنایسته سترگو دپاره

رانجه راوړه چا د سترگو سلایي

د هغه به مادي ژوند ډير خوارو زاروي
چه يوازي له معنی سره ئي کاروي
د مادي اود معنی مقابله ده
چه هر يو شي ډير غالب هغه بل خوار شي

هيواد ته مخه چه طوفان شي

بنارونه کلي کورونه وړان شي

سره شي يه وينو ډير ميدانونه

يوه سړی نه جوړ قهرمان شي

چه تياره راشي ډيوه رڼا شي
ډيوه مړه کيړی چه شپه سباشي
د ډيوې ژوند دی تورو تيارو کښی
مهوريان شپه کښی ر عنازيباشي

دلته هلته لفظ بدليري اوور کيړی

معاني په هيوادو کښی نه بدليري

معنی روح ده لفظ جسد دي د معنی
لفظ مرکبیری معنی بل لفظ ته نقلیری

که مادي ژوند چا بدل کر په معنا
په وهیدلی په معنی دي د بقا
خودار کار کله شي هغه څوک کولی
چه راغلی وي مهمل اوبیمعنا

په احتیاط احتیاط په لاره نابیناځي
روند بی لاری نشی تلی که ځي بیناځي
پلي خلک وینی لوری او ژوری
بدایان نه وینی زمکه په هوا ځي

پوڅه اصول دي ژوندانه ته ضرور
خوچه ژوند نشي داصولومزدور
ایدیولوژی بڼه ده د ژوند خدمت کښی
نه چه ژوندون ته شي بادار یا تربور

عقاید که مذهبي که سیاسي وي

چـه اساس يـې محبت بشردوستی وي
په هرئزم کښی چه وي تري به خاریرم
په دې شرط چه تش نوم نه وي حقیقی وي

سیاست موچه سرونه لـــــــوروي
مناري موله سرونو جـــــــوروي
سربازي کړی مقدسه مرگ ژوندبولي
سروهي سرلـــــــوروي سرته رسوي

د دین باب کښي روحانی نه دي مادي دي
سیاست کښی د ملي روح منادي دي
د ملی روحي څومره کړی ســــتاینه
خــــود دین روحي سره عنادی دي

لــــیونی یونس ځنځیر کښی وترلی

مورپه کور کښی زولنو کښی وساتلی
نن په مرگ له زولنوڅخه آزادشو
آزادی ته خوښی نه دي رسیدلی

ملاووي لیونی مرفوع قلم دي
گنهار اومسول نه دي څه یې غم دي
چا ونه وي چه په داسې بي گناه نو
ولی شوي دومره ظلم اوستم دي

احترام د سرتاج نه د مغزو
لوی توهین دي حقیقت کښی د سرو
قیمتي گوهر په غور کښی د خوبانو
بهانه ده د دولت د اوریدلو

یوه چاغ رنخورتو وویل ډاکتر
دومره ډیره چاغی خوري د سری سر

نورڅه مه خوره بس له دى غوښي دځان خوره

چاغ بدن دي قوی زړه لره خنجر

کار له فـکره کار نه شي پيدا
گڼه چـرگه او هـگي هغه او دا
فکر کار دي او کار دي مجسم فکر
يووبوله ابتداء بـل انتها

سياست جاه و جلال دي د روزگار
د ژوندو سابه په مالگه کړی سرکار
خوکه مالگه پیره زیاته شی یا کمه
بیا ژوندون لره مرض شی د فشار

که مزدور خان شي او خان مزدور

مجبور جابر شي جابر مجبور

ظالم بـدلیري خونه ورکيري

نه حـاصليري اصلي منظور

په نامه باندي چنگيز وي که تـيمور

رنگ ئي سپين وي که تک تورو ي اوکه سور
رنگ دی ورک شي نوم دي ورک شي د ظالم
زمهرير غوندي وي يخ که سورتور

سره وسپنه په سره اورکښي پولاد شي
سره زر اور کښي شي زيورقدي زياد شي
هر رڼي دابراهيم مقام نه مومي
دنمرو د اور کښي حاصل ډير لوی مراد شي

حسد زړه کښي دي حاسد لره سقر
جنت دي مينه ناک زړه اوښه نظر
د هرچا جنت دوزخ د هغه زړه کښي
غلماڼ حوري، مارلرم يي خير شر

ژوندي کييري آزادي چه مرشي ډار
ډارزندان دآزادي هم ئي مزار

د سردار چه زړه کښي وي آزادي نه وي
نظر فـکر احساس هر څه وي مهار

وايي مـــــه کوه خبرې کوه کار
بي خـــــبرو کار په کار دی د بادار
دخړکار اود خړه فرق به نوڅه وي
که خړکار لکه خړ کار کړی نه گفتار

کړی قدر تونه حماقـــــتونه
عيبونه ئي بولی خلک هنرونه
چه قدر تونه مخ په زوال شی
هنر ئی هم بيا گڼي عیبونه

بنکلیتوپ که وي مینې بی معنا
د ویر ده د مینې نه ده مړه لیلی
مبتذله اونایاکه بنکلا هیڅ ده
د لولی د بنکلا شرم وي بها

وايي: زینةالمان بالمكنين

ییه ویونکی یی ووايه !آفرین
که تشناب هرخومره بنکلی وی جورشوی
مجبورت دی ورته بیایي نه تزئین

که خبری وی د دروغونغاره
لفاظی کبني دیره لوره مناره
ترینه بنه ده یوپه سله یوپه زره
د صادق گونگی د گوتی اشاره

په عادی حال کبني عادی غوندي انسان یم
د ژون د چاروکبني له پیرونه نادان یم
په بل حال کبني خوک زما په خوله خه وایی
چیه بیازه پخپله هم ورته حیران یم

دعشق توردی د عاشق د سترگوتور
سربلند شي چه په عشق کبني شي سرتور
په مذهب د سولوو پتنگانو
د طوبی سیوری نه بنه دی د عشق اور

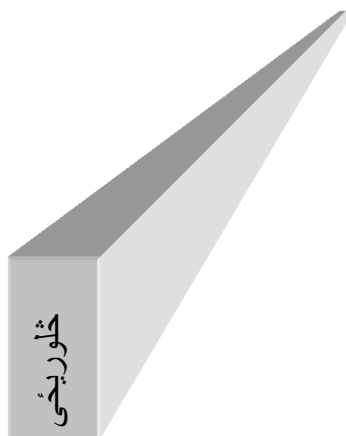
سیاست زورته زیب زینت ورکوی

قانونی رنگ د عدالت ورکوي
لــه شخصیت نه حیثیت اخلي
بی شخصیت ته حیثیت ورکوي

بی طلبه مطلب کله وي جالب
په طالب شي يو مطلوب اوبل طالب
دطلب هڅه کښی پت دي د عشق راز
په هجران کښي پتوی خان مطالب

ژبه په وینا ژوندی ده سترگی په نظر
کارخانه په کار او آژنــسونه په خبر
زړه ژوندی په مینه سرژوندی په فکر باندی
ژوند د نظر فـکر وینا مینې په هنر

وایی چه خبرې لــه خبرو پیدا کیری
فکر په وینا کښی زر غونډیری او غونډیری
څوک چه د خبرونسل قطع په سکون کری
وژنی معنی فکر د فرهنگ کور خرابیری

وايي چه خبر و پيدا کيږي
فکر په خبر و کښي کړي وده اولو پيږي
نه واي که خبري هيڅ به نه و په دنيا کښي
هر څوک د خبرو په قيمت کله پوهيږي

که پيداشي

که پيداشي محبوبه بنکلی طنزه
په احسان او حسن دواړو کښي ممتازه
ميانه ناکه حياناکه لمن پاکه
زړه ساتونکي عشق پالونکي ښه همرازه
نه مغروره په جمال نه کبرجنه
نه د حسن سوداگر نه چلبازه
په عرفان باندې مينه دل آگاهه
د نظريه ژبه په پوهه بي آوازه
چه مي زړه په يونظر لمبه لمبه کړي
او آگاه مي کړي د عشق له سوز و سازه
چه شبي ماته لکه شمع دل افروزه

لله دنيا او مافيا مي کړي بي نيازه
بنکلی شعر کښی به بنکلی مقام ورکړم
تری به جوړه موسیقي شي دنوازه
د صورت بنکلابه شي معنوی حسن
حق یقی عشق به پیدا شي له مجازه

په داسې حال کښی

چه زور حاکم وي ظالم وی مشاور
وکیل جوړوی یا وکیل د جابر
حقوق دانان وي نوکران دخان
قاضي فاسد مفتی فاسق او فاجر
جوړگه د صلح وی خانان ملکان
هریو له بل نه غلطي کښی ماهر
شاهد کذاب وی مصدق یی خاین
د حقوق لیدو ته روند ، قدرت ته ناظر
رشوت رایج وی واسطه نغافذه
کوی ډیر کار د چا لحاظ او خاطر
مسواوات نه وي،وي تبعض امتیاز
حقوق ته نظر وی بیخي شاز او نادر

دعوه وی مینځ کنبی د فقیر او غنی
یو ډیر غریب بل د الماسو تاجر
یو د قاضی په وره کنبی څوک نه پریردی
د بل په وره کنبی قاضی هروخت حاضر
یو له نظره د هر چال ویدلی
د بل ساقی ستایی غزل کنبی شاعر
یو خوا خیرن زاړه شکیدلی کالی
بل وی اغوستی لباسونه فاخر
په داسی حال کنبی عدالت غوښتنه
د حماقت خو هم یو حد وی آخر

بڼه

پوهیری! بڼه څو کده؟ ضامنه د بقاده
د بڼی په وجود کنبی ماشوم میندلی ساده
ملگری د ژوندانه ده منبع د ژوند او روح ده
(القاهالی مریم) د خدای حقه وینا ده
ژوندون یی د عالم ژوند د مور د ژوندانه ده
هم مور د مسیحا ده هم خپله مسیحا ده
بنکلا د دې صورت کنبی پیدا کړه ډیر رنگونه

هم يو رنگ اوبله رنگ کښي د خپل مجنون ليلاده
آدم نه تـــــــردي دمه هرچا ده خوښه کړي
د هـــــــر نظر منظوره د هر زړه تمنا ده
چـــــــا دلته پيدا کړي څوک ځي پسي جنت ته
بـــــــا ايست د جنت حوره بل څوک نه ده همداده
دنيا ته چـــــــه راغلي اول بابا آدم دي
په څـــــــنگ کښي ئي ولاړه زمونږ بي بي حواده
مـــــــگري د سفر شوه ساره دابراهيم(ص)
بنايسته ماريه ځـــــــانته بللي زمونږ مصطفى ده
د حسن په قصه کـــــــښي د عشق په افسانه کښي
مـــــــشهوره په عالم کښي د مصر ذليخا ده
فـــــــرهاد ته ده شيرنه له هرچانه رنگينه
وامـــــــق ته ډيره ښکلي له هرچانه عذرا ده
آدم ته درخـــــــاني ده موسي ته گلکمي
د فتح خـــــــان د پاره چه هر څه ده رابيا ده
په سردي د غم پـــــــيټي سريه! که ډېر دروندوي
چه ورک دي کړي غمونه د سرو شونډوميکا ده
توښه ده د خـــــــوښيو د راز راز رنگينو
د ژوند هره صحنه کښي دي د مـــــــخ رڼا ده
سوفيا، تاپلر هـــــــنر کښي عرفان کښي رابعه ده

په جنگ کښی د میوند خوملاله بی همتا ده
کوتره شوه د صلح سکندرته رخشانه
د حسن ملکه خود زړه جهان کښی دا ده
کولی شی چه خوږ کړی یا تریخ کاندی ژوندون
هم ډیر لطیف نسیم دی هم طوفانی هوا ده
کری سپک داوږو پیتی سپره شی په اوږو
د عیش آرام بس تردی باعث د نارامتیا ده
سبا تیکری کښی په بیگاه بله ډیوه ده
د ورځی مروره د شپی بڼه ده پخلا ده
اختر کړی د قربانیو او غواری قربانی
وصال یی کله کله د سر او مال بها ده
د خو کړی درد سره یی د خو ی زیری ملگرو
یا درنگ ساعت ته ویردی یا ډکه خوله خدا ده
په غیر کښی یی ماشوم خوښ هم پلارد ماشومانو
اولاد ته مربی ده پلرته مربا ده

دلبر او ستمگر

عناد په زړه کښی توره لاس کښي کبر سر کښي لري
 کبر جن کله رحم زړه کښی زړه ځيگر کښی لري
 شکنجو د ځورولو رنځو لوکار کښی
 ډير عذابونه ډيرو خلکو ته نظر کښی لري
 پتي عقدي د ظالم تريوتندي کښی غوټه ښکاری
 خو له یی سپی ده خروړی سپي په در کښی لري
 زورد دنيا که د ښکلاوي په هر رنگ کښی چه وي
 کبر، غورور په ستمگر اوبه په دلبر کښی لري
 ښکلی لري دولت د حسن سرمایه د غرور
 ظلم و ستم و سله په کور دتوانگر کښی لري
 زلفی ماران که د لبران لري مینو لره
 تورمار د مارد زهرو آب تیره خنجر کښي لري
 که د چا زړه دلبر وي وري او دلبر سره وی
 نشته پروا که د لبر با دلبر په بر کښی لري
 سیاسو تونه ضد په ضد کښی پتوی هر کله
 ظلمت د ظلم، د احسان عدل په لمر کښی لري
 د دقو بیانوس د وخت زاړه ار تجاعي فکرونه

نو وځلموته په لباس د منـــــــور کښی لري

په غلا غلا کتل

پخوا د زلفو په تیـــــــارو کښی مینی غلا کوله
له پلوانـــــــدي ښکلاپته تجلا کوله
د گل په شـــــــان و غلي غلي مسی داد ښکلو
پیغلو په شـــــــونډو کښی نری غوندی خندا کوله
مابه په غلا غلا کـــــــتل تاته تابه ښکته کتل
خدای دی خـــــــیر در کړی چه ماغلاوتا حیا کوله
راته دی ځکه نه کـــــــتل چه درته سم وگورم
نظر د خـــــــپل منظور په باب خدایرو بلا کوله
که دی کـــــــتلی راته مادرته کتلی نشوه
اعتنا نه کـــــــولو کښی دی اعتنا کوله
د زړه درز دې راته حال ستا د زړه ډپر ښه وایه
د حال په ژبه دي لـــــــه ما سره نجوا کوله
په خولی د ست د سپینی خولی که دراته نه کولو
دا سلا ماته ستا د سرو شـــــــونډو مسکا کولو

که زه دې خیال کښی نه یم ته خوزماخیال کښی یی تل
 هـــــــره شیبه دې خط و خال څنی اوربل جوړم
 چـــــــه نظرونه پکښی بند شي له نظره نشي
 لوگی کـــــــوم درته ځان زلفې دې ولول جوړم
 دسترگو تـــــــوربه دې شم زه که دې زما په سترگو
 خپل جمال ولید چه یی څـــــــومره مجلل جوړم
 چه پکښی مینه او ښکلا فکر او خیال کړی نجوی
 د ((الفت)) بیت کښی د معنی رنگین محفل جوړم

د ژوند مرثیه

نشاط مړ شو په وجود کښی آرزومره شوه
 دا زما وجـــــــود د مړو هديره شوه
 لکه وچـــــــه خاده یم په قبر باندي
 اوجـــــــنده می د لوخ تن لنډه جامه شوه
 نه بلبل شـــــــته اونه گل د ژوند په باغ کښی
 خزان وچ کړم ورک مې سیوری او میوه شوه
 که داژوندوي او مـــــــرگ نه وي مرگه راشه
 د ژوندون خـــــــواوس په ما باندي سره شوه
 ماد خـــــــپل اوسنی ژوند تصویرایستلو
 خو د ژوند نغمه د خوارژوند مرثیه شوه

څنگه و مه څنگه شومه؟ خبر نه يم

چه د چاله غاړې دغه مظلومه شوه

زړه او ضمير

په سرسترگو دي امير	زما زړه زما ضمير
که سندر ده که وير	څه چه وائي هغه وایم
د لپسند او د لپذير	غوړاوسترگې وینی اوري
که محسن يم که شرير	هر څه کړم د زړه په خوبنه
تک سپين مخ بدرمنير	بنکلوي راباندې زړه
سپينه ريره د فقير	بل وخت بيا راباندې بنکل گری

زر

هيولئ د خير و شر	هر صورت قبلوي زر
حسن ته بنایسته زيور	خولي ته خوندشي غورته ساز
هم عينکی د نظر	د شهلا سترگو رانجه
عقل فکر دی د سر	د مستيو سرمايه ده
کله عيب کله هنر	هم شراب شي هم کتاب
چه هم سپر دی هم خنجر	بلا دفع کړی بلا ده

چاته شهـد چاته زهر	هم جنت دی هم سقر
د شاهانو د سر تاج	خوار غریب لره شی خر
د صوفي پاک جاي نماز	د لولی نا پاک بستر
زرق و برق د فحاشی	د حیا د سر خادر
هم مسجد هم میخانه	پری بنایسته غم واختر

د ژوند د ستور

د ژوندون دود د ستور	کله خوې او کله لور
ظلم جبر، انصاف عدل	خیر غوښتنه کله چور
که واده ئی دی که غم دی	د خاروو په وینو سور
په مذهب د جبر هر څوک	پیدا شویدی مجبور
گوډ تیمور کله منلي	گوډ غذرونه د معذور
ما توي غرور د نورو	څوک چه ډیرلری غرور
د بدرنگی په نظر کښی	بڼه مخونه وی منفور
د نظر محوه کول وي	د رانده ظلم منظور
په ژرا د خلکو خاندی	په غموئې وي مسرور
زړه بې هغه وخت یخیری	چه جهان کری سورتور
ده مـرښت د استعمار	عالمي لوره ضرور
کوم پرهار چه نه جوړیری	تری جوړ زخم د ناسور

د حق ژوند دي حقيقت کښی
مرگ او مړينه د منصور
تر بگني راژوندی کيری
په وژولو د تر بور
چه يو کلي په مرگ وران شی
گورستان یې شی معمور
د يوه مرگ د بل ژوند دي
د طبيب ژوند په رنخور

د عشق جنون

د خوشحاليو روڼ سباوون
تورو تيارو کښی د غم شبخون
تحولونو د زمان
گردش د ستورو دورد گردون
د زورو جـاه و جلال
مال منال د فرعون قارون
دم اودعا د پير و فقير
قهر او مهر د هـمايون
نصیحتونو د حکـيمانو
عقل او فکر د افـلاطون
په ما ونـکر هغه اثر
چه په زړه وکرد عشق جنون
کرمه له هر څه زه بي نياز

زړه کښې سازونو د ارغنون
گنج دولت می په خرابو کښې
وموند چه عشق کړم خراب زبون
هنر دشعرا راعطا کړ
گلگون رخسار په ، پیر جگر خون
د شعرتورو کښې وینم گورم
د سترگو تور د، مجنون
د سترگو تور د، لیلی مجنون
بصارت شولوبصیرت زړه کښې
د سترگو نور دي دزړه مضمون
په اکسیرباندې د محبت
د مهر ویانو په یو افسون
زه بیخی بل شوم بل می جهان شو
بدل می یون شوبدل می تون
ظاهري نه دي جسماني نه دی
خوک لیدی نشی زما بدلون
زه هغه نه یم اوس چه پخوا وم
دي زما کله زما پرون
ما ولید بل چا لیدی نه دي
له خپله خانه د خان بیلتون

((الفت)) موندلی فیض له الفته

بنه ده چـه نه دي د چا مرهون

حسن او نظر

حسن دي که ډیره تجلی لري

ږوند د مهر و یانو څه پروالري

چیرته چا لیدلی اوریدلی دي

داچه بنکلی نـازپه نابینا لري

نشته شکلـیتوب که بینایی نه وي

سترگي دي چه وایی یار بنکلا لري

تورتيکری دي تورزما د سترگودي

ځکه زما سـترگو کـښی رڼا لري

سترگو کښی دي ځای دی که هرځای کی یی

سترگي تور د سترگو کښی لیلی لري

وایی سترـرگي ډیر څه په کتلو کښی

غور یی ناوري زرنو کښی غوغا لري

نه ده بي ادبه د لیمو ژبه

سترگی خـوله سترگو نه حیا لري

حسن او نظر په شهلا سترگو کښی

بل ائـــــــر بل کیف بله ادا لري
 کله وي بنایست په روندوسترگو کښی
 حسن خــــای نظر کښی د بینا لري
 مینه د بــــکلا ، بڼکلا د مینې ژوند
 بی نظره حــــسن څه معنا لري
 یو که نه وي بل یې کله تمنا لری
 خیر دي که دي حسن له نظره شوه
 بی نظره حسن څــــه معنا لري
 مه پتوه ســــترگی زما سترگونه
 سترگی پــــتول څومره گناه لري
 ژوند غړوي سترگی پتوی یې مرگ
 وگوره! ژوندون څــــه تقا ضا لري

اولوالابصار

عارفان د زړه په سترگو گوری یار
 د ســــترگو باندي پیژنی اغیار
 حایل نه دي هیڅ حجاب د زړه د سترگو
 نه یې مخه تــــیاره نیسي نه غبار
 لمر تري نــــشي پتولی توري ويخي

نه حاجب گزى مانع او نه حصار
 صاحبان د زړه، د زړه په غوږواوري
 آوازونه د سکوت او د پندار
 چه ولاړوي توله شپه قايم الليل
 ورته يو وي د دنيا ليل و نهار
 د حال ژبه وائي حال د صاحب د حال ته
 په دې ژبه پوهيږي اولوالابصار
 په رښتيا چه بيچار شوي له غفلته
 مرگ هم نه ويده کوي هغه بيدار
 زړه ازار د صاحب بدل شي چه زيارت ته
 کله ور شي دل ازارمردم ازار
 چه مالک د خپل ژوندون وي مرگ يې نشته
 مري هغه چه يې ژوندون وي مسرتعار
 فريض رسان او الهام بخش دي د ژونديو
 گازرگاه کښی د هرات د پير مزار
 د پير نقشونه محوه شوي محوه نشو
 په افکارو کښی د ده نقش و نگار
 صورت سينگار لږ وخت بيا زایل شی
 زوال نلری معنی په روح سينگار
 الٰهي نامه يې دردي بي نظيره
 په نظر کښی په غوږو کښی د روزگار

سل میدانه د ع—رفان یې دی وهلي
 چال—یدلی دي بل داسې شهوار
 تش د قال خاون—دا خونه و د حال هم و
 ډیر یې حاله کړه په حال د ده گف—تار
 د دین لاره شوله ه—ر لور ته ازاده
 چ—ه ملگری یې د لاري شوه انصار
 د قدم نقش یې د دین لاره کښی اوس هم
 راته بښي گازرگاه اوپ—اي منار
 شهداء الصالحين دي د دین ست—وري
 او تمیم انصار پکښي شم—س النهار
 د عرفان ل—ومړی قدم هغه قدم دي
 چه دنیا کړی پ—بنولاندي نفس مهار
 اخلاص دي ره—بر د لاري د عارف
 د دنیا توبنه ت—ري ورکه کاندې لار
 چه خوب پریردی غفلت پریردی راحت پریردی
 باطنی احس—اس شعور یې شی بیدار
 طریقه د ص—وفي لار د څاروونه ده
 نه د لاره د م—وتر او تیز رفتار
 ده د ف—کر، ذکر، زړه او نظر لاره
 غواری ص—بر، قربانی، جهد وایثار

خوچـــــــــــــــــه نکړی غرور کبر پینو لاندې
ترمطـــــــــــــــــه ابه نه رسیږی کلانکار
له فطرته ســـــــــــــــــالک راغي وارسته
آزاد قـــــــــــــــــید نه د درهم اود د ینار
حرازاد دې څـــــــــــــــــوک چه وی ازاد منشه
چه یې نور آرازدي وه دې احـــــــــــــــــرار
د صوفي سترگی مـــــــــــــــــړې زړه یې مور دی
که هرڅـــــــــــــــــومره وي په نس وړی نهار
مالگه نه څـــــــــــــــــکي د چا نمکخورن دې
زړه غـــــــــــــــــني او مستغنی نفس یې ډیر خوار
ژوند یې نـــــــــــــــــه دي د هـــــــــــــــــوا او د هوس
بی هـــــــــــــــــوا وي د عـــــــــــــــــارف دار و دیار
زړه یې پاک طنیت یې پاک نظریی پاک دی
په غسلونـــــــــــــــــو د توبو او استغفار
له عیشونوله خـــــــــــــــــوندونو یې زړه مور دی
غبطه نخوري کـــــــــــــــــه هر څه خوري دنیا دار
یو خوړلو بل خـــــــــــــــــوړولونه خوند اخلي
نه خوړلونه خـــــــــــــــــوند اخلی روزه دار
د عارف خوند ونه نـــــــــــــــــه نور د نورو نو رد دي
د نیکی په مـــــــــــــــــزه پوه دی نیکو کار

هغه خوند چه لــــري جام د شهادت
 بی شهیده خـــــــوک تری نشو خبردار
 هره خوله کله ده جـــــــوره هریو خوند ته
 اخلی خوند فـــــــداکاری نه فدا کار
 د عارف زړه کښی یوازی د خدای پاروی
 شرک یې بولی که یی زړه کښی وي بل پار
 بی له خدایه چـــــــاته سر تیتوی کله
 که یی سر له تنه غـــــــوڅ کری اقتدار
 ادهم سر د دولت تـــــــاج ته بنکته نکر
 چه یی سرئی کښی خـــــــیال پیدا شو د دلدار
 بی زواله پـــــــادشاهی کاندی فقیر
 حقیقی فـــــــقیر ته تیت سر د تاجدار
 د محمود باغ سپیره ډاگ شوغزني وران شو
 حدیقه د سنـــــــن آیی هزار بهار
 بلخ وران شوي نه یی جاه نه یی جلال شته
 مولانا جـــــــلال الدین دی گوهر بار
 لاتر اوسه یی د نـــــــی اواز غوروکښی
 وایی زرنو ته د عـــــــشق خفی اسرار
 د هرات زاره اثار په ورکـــــــیدو دي
 د خواجه انـــــــصار اثار دی فیض آثار

هیروی زمانه ډیر خـــــــــــــــــ لگ له خلکو
هیروی نشي هـــــــــــــــــ یری د ده یادگار
نه ورکیری نه یې خـــــــــــــــــ وک شی ورکولی
باقیات الصـــــــــــــــــ الحات رانه افکار

خبرنه و

یوه بل نـــــــــــــــــ ه په ډیر لیازاوامتنان
خه شی واخيـــــــــــــــــ ست له اصلی نرخه ارزان
خریدار لـــــــــــــــــ ه حده زیات و ډیر خوشحاله
ډیر یې مانـــــــــــــــــ ه په سر ، سترگو احسان
ویلې تل به وي ســـــــــــــــــ رگو کښی نیکی ستا
ستا نیکی به هـــــــــــــــــ یره نکړم په هیڅ شان
بل چا ووي خرڅـــــــــــــــــ وونکی ته چه ولي
تا په دي سودا کښي ومـــــــــــــــــ انه تاوان
ددنيا سودا خـــــــــــــــــ وده د سود دپاره
کوي گټه پکښی هـــــــــــــــــ ر وخت هوبنیاران
چه یې گران واخلي او خرڅ يي کړی ارزانه
هر سړی پرې کـــــــــــــــــ وي حکم د نادان
په حُواب کښي ورتـــــــــــــــــ ه ووي خرڅوونکی

مشکل کار دی پــــیژندل د سود و زیان
گټه ماګرې هــــغــــه دي غولیدلی
نه ویني ته هغه ســــود چه وي پنهان
ما په لر غــــوندي تاوان چه ته یې ویني
پیر ارزانه دي اخیــــستی یوانسان
د هغه گمان و دا چه یــــو څه اخلي
خبرنه و، چه په ماخیــــرڅوی ځان

اقتدار

چه یې ځان د خلکــــو کر علمبردار
چه یې نه و لامــــوندلی اقدــــار
چه له قهره آمریــــت ته ریردیده
چه یې لارې توکــــولی په دربار
چه نظام یې دهــــرڅه مسؤل باله
چه دینمن یې د اولــــس گانه سرکار
چه یې نه وه د بنمــــینی آشتی پذیره
چه یې هر حکــــومت وبالله غدار
چه راته یې تمــــلق د درباریانو
چه دیو تن ټولــــواکی ته و په قار

چه غلیم و د بــــادار او باداری
 چه یی خلکوته نه غــــو بنتلو خدمتگار
 چه قدرت ور غــــی لاس ته او کاردار شو
 چه چوکی داقــــتدار ورکره روزگار
 چه حاکم شو چه رئیس شو چه وزیر شو
 خاڼ یی ورک کر خلک یی هیر کره په یو وار
 چه یی لاس نه رسیــــده آلتروه و
 چه لاس برشو آــــو ډیر شو مزه دار
 چه دربار په مینه مینه غــــیر کبني و نیو
 درباری شــــو او مداح شو د دربار
 چه رڼا ورځ د ســــر کار یی شپه گڼله
 بیا یی توری شــــپی ته وي نصف النهار
 کلیمه د و حــــده یی ورته ووی
 لاشریک له ویــــنا شوله د یار
 چه صاحب شــــو د دربار، دربار رتونیکی
 کره یی هر څــــه د دربار له سره څار
 چه یی خوند ولــــید د مدح ، تملق ډیر
 شودا خوند ورته خــــوندونو کبني سردار
 چه امر شو او هرڅه یس شوه په لاس کبني
 چه یی واوریده صفت خــــپل پ بار بار

خیال یی بل شو حال یی بل شوسری بل شو
خدمتگار یی هم د خـ لکو شو بادار
چه اصلی خیره د چـ ابئی هر چا ته
اقتدار دی قـ تدار دی اقتدار

مزدوری سترگی

سترگی یی نه وي زورور خان و
څوک یی نوکر و څوک مزدوران و
ار او محتاج و صاحب نظر ته
د امید لاس یی اوږدو نـ وکرته
یوازی نـ شو په لاره تللی
لاس په یی بل و لاس کښی نیولی
یو مزدور خاص و، د دې دپاره
چه خان به بیـ یی په سمه لاره
بینایی خـ رڅه په نابینا وه
ځکه یی دـ ره لږه بها وه
د سترگو حـ ق وړانده خوړلی

خومزدور نـــــــشو خپل حق ليدلی
اصلی ږوند دي و خـــــــو خبرنه و
په حقیقـــــــت کښی سترگو رنه و
چه نابیـــــــنا وي شعور، احساس
مـــــــزدور آله وي د بل د لاس
د خان رهبر وی د خـــــــان مزدور
داد خانۍ دي دود دستـــــــور
دمزدور سترگي شوی د خان واک کښی
بینایی راغـــــــله په استملاک کښی
د بـــــــل د پاره په کاریده له
بل ته یی لاره د تلو لـــــــیدله
په خان گرو شـــــــوی سترگی ارزانه
مزدوری ستـــــــرگی قربان له خانه

ملی قدرت

په رښتیا هغه ملت وي بختور
چه لری ملي نظام ملي رهبر
وي اصلي حاکمیت دخلکو لاس کښي
حکومت وي د ملي قدرت مظهر

جامه پخپله وي په خـان حاکمه
د عامه افـکارووي قوي اثر
نه تبعيض نه امتـيازوي نه تيري
په حقوقو کـښی وي خلک برابر
د هرچا اعتماد وي په عدالت
قوانين وي له هر چا نه معتبر
آزادي ديموکراسي وي واقعي
خطر نه وي کـرامت ته د بشر
مخور مسـلط نه وي په نظام
اهليت اولياقت وي مخور
سراو مال وي په امان فکر او نظرهم
زورور چه پکـښی نه وي پخپل سر

محمد(ص)

محمد بي اوره د خـدای هغه انوار وليده
چه خليل اورکښی وليـده موسى يي نارولیده
ليده ئی هرڅه چه اـلام الغيوب په نظر
د ده ليدل کله ستـرگو د اغيار وليده

په مدینه کــــــــــــــــــــــبني يې قيصر کسری سرنگون
 چه پ خــــــــــــــــــــــندق کبني يې تاثیر خپل گذار وليده
 سترگی بــــــــــــــــــــــينا شوي د رانده علم دده عرفان
 چه فیلسوف پري پوهــــــــــــــــــــــيده عارف عيار وليده
 نوی مظلورته ئی پــــــــــــــــــــــیداگر بيخی نوي نظر
 تيارو کبني ورک انسان د بــــــــــــــــــــــل عالم اسرارولیده
 راغلي دنــــــــــــــــــــــيا ته محمده! هم یتیم هم فقیر
 نه دي راحت ته عــــــــــــــــــــــيش نه مهر دخپل پلارولیده
 په مصیبت کبني شوي پیدا په مشقت کبني شوي لوی
 د دنيا ژوند دي له خــــــــــــــــــــــوارو زارولیده
 د مورله میني شوي محروم هم د نيکه له میني
 په ماشوم تــــــــــــــــــــــوپ کبني دي غمونه په باربار وليده
 هر چه نه سخت دبنمن خــــــــــــــــــــــپل تره ابولهب شو د ته
 پردی اوخپل دي خــــــــــــــــــــــانته ټول څومره په قار وليده
 يوازي خــــــــــــــــــــــدای ته پاتي شوي د خدای اسره اوته
 څوک دی بي خــــــــــــــــــــــدایه ته حامی نه مددگار وليده
 نور ټول دکفر په خــــــــــــــــــــــوا يوته د اسلام په خوا
 يوازي نه وي خــــــــــــــــــــــان سره دي کردگارولیده
 ستا دبنمنی جــــــــــــــــــــــنگ او جکره ډیر وخدایانوسره
 د جهان ســــــــــــــــــــــترگو لمر سپورمی لیل ونهارولیده
 دخدای په مــــــــــــــــــــــرسته سو یتیم یسیر فقیر امی

د جهان ډير لـــــــوى انقلاب ته ځان تيار وليده
 نه بيوسى نه ډير قدرت تغير په تا كښى راوست
 استقامت دي هـــــــر وخت هر چا پايدار وليده
 دنيا بدله كـــــــر له تا دنيا بدل نكړي ته
 كه دي خـــــــو وښي وكميايي كه دي ازار وليده
 ډير غنايم اوډيرى فـــــــتحى دي په برخه شولى
 ډير دي غنايان كړه خو خپل نفس دي مدام خوار وليده
 پخپل سرت يى ســـــــتا په شان ثابت قدم ونه موند
 كه زمانې هرڅـــــــومره ډير ثابت سيار وليده
 د رياضت لوړې سخـــــــتې دي په ځان تيرى كړلى
 مزوچرچو عيشونو كله ستـــــــا در بار وليده
 تياري دي وركې كړى د حق رڼا دي كړ له خپره
 د اسلامي عـــــــدالت لمر دار وديار وليده
 د ليوه ويره د پـــــــسه په زړه كښي پاتى نشوه
 چه يى ستم ظلم و حـــــــشت اوزور مهار وليده
 سرکشان واړه پرېشـــــــان شوه فرعونان حيران
 چه مومـــــــنان يى اشدأعلى الكفار وليده
 لاري دي جـــــــوي قافلى او سالاران دي كرجور
 خلك دي حـــــــور كړه ډير بي لاري دي په لار وليده
 تا محمد! دايمان قـــــــوت جهان ته وښود

ستا په تعليم د خپل ايمان زور ايماندار وليده
د غلام خپولاندي غم رورد ابوجهل پايمال
په تعجب په خيالت سترگو د روزگار وليده
تا سرداري كړه خدمتگار د بشر د پاره
تاريخ بيابيا ستا د صديق ، عمر كردار وليده
هغسي عدل، مساوات چه تا دنيا ته راوړ
نظير يي بيا نه هيڅ نظر نه انتظار وليده
لوی انقلاب دي راپيدا كړ د انسان شعور كښی
په روح په ذهن، زړه نظر كښی موست اوليده
د لات حزن د ان الله معنا اطمنان
چه چاته ور كړه تا هغه بيا گله دار وليده
په نوي روح دي دازره دنيا كړه بيرته خوانه
د جهان كوندي بيا پوه خان كښی ابتكار وليده
خپل كاردې خلاص كړ رسالت دي سرته ورساوه
مطمئن لاري چه اساس دي استوار وليده
هغه معمار وي چه نقشه دي جهان كړه بله
جهان بيا كله ستا په شاني بل معمار وليده
څوك چه لوی شوي په غمو مشقتونو كښی و
هم مونبي هم مو حكيم هم لوی سالار وليده

پا که مینه

دمومن په زړه کـــبني مینه وی د الله اکبر
 د قارون په زړه کي مینه ددنيا د سیم وزر
 په پاک زړه کبني پاکه مینه په ناپاک زړه کبني ناپاکه
 د غوځل په شانې زړه کـــبني مینه وي د گاو خر
 خفی شرک دي که څوک پوهشی ددنيا مینه په زړه کبني
 یوه مینه ستا ته زړه کـــبني نوری مینی کره بهر
 د مین نظر هرکله وي پخـــپلی لیلی باندي
 د پتنگ نظر په شمع نه په شمس نه په قمر
 شی له نورو بیگانه ،لیـــونی بیا فرزانه
 چه په عشق او محبت کـــبني شي له خانه ناخبر
 حال یی بل شی خیال بل شی نظر بل شی منظور بل شی
 بل سری بل عـــالم کبني د یو چا په یو نظر
 د دنیا تورو تیاریو کبني پتی سترگی ویده پروت وم
 د راحت بـــستمی پرینود چه می ولیده سحر
 له عالمه کناره شـــه! که وصال د محبوب غواری
 گنه گونه کبني څـــوک مومي وصالونه د دلبر
 څوک دنیا نکرې طـــلاقه د عقبی لیلی مه غواره
 بن په بڼې ورځې کله د شـــپی چا لیدلی لمر

رسم رواج

د واده او خوښی کورکښی
مستی نجونی وی راغونډی
په سازونو کښی می نوشی
په کیفونو کښی مدهوشی
خنداگانی شولې مستې
آرزوگانی په نڅا شوی
جنتونه ور بنکاره شوه
دخیالونو په لیمو کښی
چه یوه پیغله و دیری
نوری پیغلی هوسیری
شوق راویښ شی
ذوق راویښ شی
سا پیدا شی او میدوکښی
ناوی جوړه په شینگار شوه
د بنایست دیوه شو بله

سترگی تـــــــوری په کجلو
په شپین مخ زلفې خورې شوي
خـــــــیالی ناوی سوه شمباله
د وصال د شـــــــپی د پاره
ناوی جوړه شوه خو چا ته؟
یـــــــورانده ته نابینا ته
چه یی نه لـــــــیده جمال
بید دـــــــیداره، و وصال
چا ویل د ناوی کور کښی
فکر وکـــــــړی څه کوي
نا وی چا ته جوړوي
د سنگار معـــــــنا به څه وي
چه کاته ورته هیڅ نه وی؟
که کوي خوشی خـــــــواری
د روندو سترگو د پاره
بل ویل دود او دستور دی
همدغه د زـــــــمانی
چه ناویانی سینگاریری
په پودر په لب ســـــــیرینو
خوم که روند وی که بینا

دا رواج دی د دنیا
د دنیا رسم اوراوج
نه بینا گوری نه روند
د شهی شاهوکه روند دی
رواج کله دی بیـنا
د روندو بازار دی دا
نه تبعیض نه امتیاز شته
په بازار کښی د روندو
مساوات گوره ستاتلی
لا رسمو او رواجو
پکښی نشته توپیرونه
د غنی او د فقیر
دا عمی او د بصیر
نه منطق دلته چلیری
نه د عقل نصیحت
ماتوی د اقتصاد د ملا
درانه پیستی د رواج
زورور دي رواجونه
حکله نا وری دلپلونه

بابا

خپل نیکو ته نمسو وویل بابا
احترام ته دې کووسببیا بیگاه
بربه ناست یې بنکلووبه دې لاسونه
جوړووبه درته بنسسه عبا قبا
سموو به دې پنی چه چیرته خي
ته به مخکني یې روان اومونر تر شا
په ادب کني به هيخ نه کوو تقصير
مبارکه گنو ستا د لاس امسا
ستا وجود دي غنيمت زومونر دپاره
ته نور هيخ کره کوه راته دعوا
نوم به ستا وي اوکارونه زومونر لاس کني
تابه ساتو لکه خپل پير اوپيشوا
خوزمونر کارکني کارمه لره مونر پريزده
خپلی خوښی ته چه هغه کړو که دا
دا دستور دي چه زامن یی شی د کار
د کاله واک واخستیارورکوی پلار

بنامار

وایی چه یووخت په کوم لري خای کني

يوه ځنگله کښي يــــو بنامار اوسيده
چه مسلط په يــــواولس باندي و
له دهشتونو هيــــبتونوسره
په هره ورځ به يوه سره ډولي کښي
يوه بنايسته پيغــــله د خلکو له خوا
ده ته پيشکش وړاندي کــــيدله مدام
له افسوشونو حــــسرتونو سره
ډيري بنايسته جــــوني قرباني شولي
په لونو ډيــــري ميندي وژريدي
د يو بنامار دخــــوشحالي دپاره
خاوري ځواني شــــوي ارمانونوسره
خوچه يوه ورځ پــــه دي لاره باندي
يوغيرتي ننګيالي ځــــوان تيريده
د ځنگله خوا کښي يــــي ډولي ولــــيده
داننظار له عــــذابونو سره
ځوان چه د ظلم دا قیــــصه واوريده
د يوي پيغلی له سروشــــونډو څخه
د غضب اورئــــي زړه کښي تاو پــــيداگر
د شجاعت له غــــورځنگونو سره
قسم يــــي وخــــوړ چه بنامار به وژنم

يا به خپل ســـــــــــــــــر قربانومه دلته
 نه ځمه هر څه کـــــــــــــــــه پېښيری راته
 مرسته کوم له اولـــــــــــــــــسونو سره
 بنامار چه راغـــــــــــــــــي ده په ډير شهامت
 په تيره توره خوـــــــــــــــــله ورڅيري کرله
 دبنامارخوله څـــــــــــــــــيروي هغه چه ځي
 د بلاخولی ته جـــــــــــــــــرتونو سره
 د يوه ځـــــــــــــــــوان له برکته گوري
 يواو لـــــــــــــــــس خلاص شود بنامار له خولی نه
 په يوه سر له لـــــــــــــــــوي بنامار سره جنگ
 بنائی د ځـــــــــــــــــوان به همتونوسره

د غريب گیلی

خوځيری زمکه بيا هـــــــــــــــــرچيرته زلزلی دي
 نارامه تـــــــــــــــــول جهان دی شورونه غلغلی دي
 د زمکی له زړه قـــــــــــــــــيد شوی پراسونه
 چه پاتی دی لـــــــــــــــــازروکښی د خوار غريب گیلی دي
 ســـــــــــــــــينـــــــــــــــــدونه کاريزونه ،چـــــــــــــــــيني ويالي وچيری
 چه هيڅ وخت نه وچـــــــــــــــــيری يا اوښکی ياوخولی دي

هرڅه د قدرت لاس کـــــــــــــــــبني په هر وخت لوبيري
 چه وخت په وخت بدليري د زور لاس کبني آلي دي
 شراب د زاړه خم دي پکبني هـــــــــــــــــغه نشه ده
 محفل او ساقی بل شـــــــــــــــــو بدلی ئی پباله دي
 شعار یی نوی کړی چـــــــــــــــــه تیر شعاریی هیرکړو
 آهنگ نوی سازنـــــــــــــــــوی هم نو قلقلی دي
 زور نو ئی گـــــــــــــــــرزولی لباس بدل کړی
 زاړه ارباب سره اوس په بل نـــــــــــــــــوم قوالی دي
 اوس زور دی هـــــــــــــــــو بڼیارشوی د خلکو وکیل شوی
 د خلکو په نامه ئی پـــــــــــــــــه خلکو څه حملی دي
 چه خلک احمقان کـــــــــــــــــری، رانده کړی شعورونه
 غلط پروپاګـــــــــــــــــند دی غلطی مقالی دي
 هماغه کبـــــــــــــــــابونه هغه پلو چلو دي
 هماغه اشتهاده هـــــــــــــــــماغه نوالی دي
 له شرمه کتی نشـــــــــــــــــو و بر بنده ناروا ده
 په غلاغلا ورته گـــــــــــــــــوری د چا سترگی چه غلې دي
 قدرت اخلی ملت نـــــــــــــــــه، ملی حکومتونه
 ملی قدرت ته ځکه په تائی غـــــــــــــــــلې دي
 چه نه کمیری هـــــــــــــــــیڅ او لاپسی ډیریری
 یا زورد زورو یازمـــــــــــــــــونږ حوصلی دی

په نورڅه نه پوهیږو پــــه دی ډیر ښه پوهیږو
چه هرڅه راتــــه وائی زمونږه بلی بلی دی
،،خاکم بدهن،، وایو کــــه کوم وخت کښی ووايو
زمونږ په خولو کښی خاوری کندوانو کښی غلی دي
څاروی بی زبــــانه بی خولی ورته مه وایه
چه خپل حق خوری نشي هغه خلک بی خولی دي

حاضر جوابي

څو ادیبان او شاعــــران په یوه لارو روان
هــــریوه بل ته ورکاوه د ظرافت امتحان
له هغی خوا راغله خــــره یو د بل څټ گراوه
د خرخاری ډیر ښه مثال چــــه شولودوی ته عیان
،،مجروح ،، الفت،، ته ویل گوره! خروکښي هم شته الفت
،، الفت،، وی هو! لکه پــــه تاسو کښی چه زه یم آلان

څوک څه پوهیږي؟

څوک څه پوهیږي سبا څه راوړی ځانه سره
په کال کښی نه وی هغه څه چه وی له آنه سره
زما نه پټه حامله وی خـــو خبره نه وی
څه ورسره وی چه په فکر کښی له سره نوي
څه راځي؟ څه کيږي د چا په لاس د چادپاره
شپه په تیاره کښی زیریوی څـــه د سبا دپاره
د توری شـــپی قهرمان یو اود سبا بل وي
تیارو کښی پټ بل څوک ظاهر کښی رهنما بل وي
لکه نطفه د انقلاب چه خپل طوفان نه وینی
د آغاز سترگی د انجام قهرمانان نه وینی
ډیر تغیر ونه زمانی ســـره دنیا ته راځي
نوی فلمونه د زاړه بڼـــار سینما ته راځي
څول ډیرامی جوړوی څوک ئی تمثیلونه کوی
سیا ستونه په هـــنر کښی ډیر کارونه کوی
تراژیډی کاندی کـــومیدی سپین کله تور بڼی
ډیر مقدس د خدای نعمت د سوتی زور بڼی
په پټه خوله لگیا خلکـــو ته زندان جوړوی

په چيغو چيغوخلک کانه کړی چه پلان جوړوی
دا په صحنه کښی ظاهری متحرک به څوک وي؟
اصلي علت اصلي عامل پټ محرک به څوک وي؟
زمونږ نظر خويو څو — نووی قواري ويني
د لوبيدو نکو ناآشنا جعلي څيري ويني
بی روحه عکس حرکت کوي خبری کوي
هرڅه چه کړی هغه پرده کښي مونږ نه لری کوی

د محمد(ص) تعليم

توره تياره وه انسان ورک خپلو وهمونو کښی و
شعور او فکر د تورتتم په زندانونو کښی و
د ځان له سيوری پاریده د پاربنده و انسان
د خپل غلط احساس په رنگ رنگ عذابونو کښی و
د عقل سترگی یی رندوی وي لاریی نه لیدله

خدای ترینه ورک د طبیعت په طوفانونو کښې و
 انسان بنده و دهـرشې، هرشی یی خدای گانه
 د شیطانانود پـیریانو طلسمونو کښې و
 پارئی هر بت ته په سجده باندې و سریتیت کری
 د سرلوری فکرونه کله په سرونو کښې و
 خدای و غوښتل چه سریتوب له ذلتونو کری خلاص
 دالوی اثر د محمد(ص) په تعلیمونو کښې و
 هغه تعلیم چه په الهام وحی د ده نصیب شو
 هغه تعلیم چه ډیرو لـورو مقامونو کښې و
 محمد(ص) خلاص کرو دبـتانو بندگی نه انسان
 لوقدرت ایینی لوی قـوت دده لاسونو کښې و
 چه په قرنوقرنـوئی پاتی شوه رڼا په جهان
 هغه پاک نورد حرا غار د فاران غرونو کښې و
 جهان حیران حران الـفته دده کارته کتل
 خه چه راوره هـغه کله جهانونو کښې و
 راغی جهان ته محمد(ص) چه وړان جهان جوړ کری
 چه جوړوونکی د جهان یعنی انسان جوړ کری

د محمد(ص) عرفان

جهان بدل شوچـــــــــــــــــه جهان کبني محمد شو عيان
 زمکه اسمان ته هسکه شوه زمکی ته تیت شو آسمان
 په ده قايم شو ارتبـــــــــــــــــاط د اسمان زمکی سره
 جبرئیل ده ته شو رابنکـــــــــــــــــته په نزول د آقران
 مور آمينه پلار عبدالله و هغه وخت کبني د ده
 چه عبدالشمس عبـــــــــــــــــدالعزی عبدالکعبه و انسان
 د ده دنیا نه لمر سره اونـــــــــــــــــه سپورمی سره وه
 شوه مسلمان حکه دستـــــــــــــــــور واو د لمر بندگان
 قریشومات کرد ده غـــــــــــــــــابن ده د قریشو غرور
 چه یی قریش و بـــــــــــــــــدگان مات یی کره هغه بتان
 راغي دنیا ته عام الفیل کـــــــــــــــــبني دا پیغام یی راوور
 چه ابابیل تباہ کوی اصـــــــــــــــــاب الفیل او پیلان
 ده ظاکلمان کره ذلیل او مـــــــــــــــــظالمومان یی کره لوړ
 ابوسفیان غوښته یوبل نه مـــــــــــــــــدینه کبني امان
 هغه فقیرو، چه یی ډیـــــــــــــــــر روته ډیر څه وینل
 چاته رمی چاته سره زراوچـــــــــــــــــاته سل سل اوبنان
 خیریی عامل ته ورسید او تر قـــــــــــــــــیامتہ رسی
 چه یی تیاره زروڼه رڼا کـــــــــــــــــره په رڼا دایمان
 الفته! راوور جهان لره کـــــــــــــــــامل سړیتوب
 سړی سړی شوه په رښتـــــــــــــــــیا محمد په عرفان

بولهب تـــــــــــــــره د محمد وه محمد ته پردی
 د فارس سلمان یی وباله د اهــــــــــــل بتوپه شان
 له حبشی بلال نه یی خــــــــــــار کړه د اسلام دپاره
 نامسلمان مخ قریشی او هــــــــــــاشمی سرداران
 ده ویل مه کوی فــــــــــــخ رپخپل اصل ونسب
 یوشان یوراز دی په هر څه کبني د آدم فرزندان
 بی له تقوا هیڅوک په هیچــــــــــــا برتری نلری
 دي برابر عزت عجم سپــــــــــــین وی که تورمان

د اسلام آغاز او انجام

ز مکه د مکي وه بــــــــــــی اوبو او بی حاصله
 نه پکبني یو گل و نــــــــــــه گیاه زر غونډله
 نه پکبني ویالی وې نــــــــــــه چيني نه بارانونه

نه چادبهار د خـــــــــــــــــزان خیره لیدله
 خلک و بیدیا کښی وړی تـــــــــبری سرگردانه
 نه و تمدن نه مدیـــــــــــــــــنه چا پیژندله
 ژوندویې نعمته ســـــــــــــــــریتوب بی کرامته
 کورد خدای پکښی و د خطر طمع تری کیدله
 خدای پکښی پیدا کـــــــــــــر محمد د عبدالله نه
 هغه چه خانگـــــــــــــــــوئی ملایکو خنگوله
 هغه چه یی عدل راور مشرشکانو ته توحده
 هغه چه کعبه له بـــــــــــــــــتانو پاکوله
 هغه چه یی عدل او انصاف راور جهان ته
 هغه چه ددی دنیا څیـــــــــــــــــره یی بدلوله
 هغه چه خواران او غریبان یی عزیزان کړه
 هغه چه په فقر یی شــــــــــــــــاهی و پر خوله
 هغه چه یی وړان کړ د فــــــــــــساد او ظلم کور
 هغه چه د دنیا یی بل دنـــــــــــــــــیا ته جوړوله
 دی هغه یو گل و، چه جهان پری پسرلی شو
 راغله دغه گل ته د جـــــــــــــــــنت دباغ بلبله
 رایې وړه نغمه ملکوتی خلک یی راوینس کړه
 غورد شرق و غـــــــــرب ته دا نغمه ورسیدله
 رایې وړه باطن تـــــــــــــه رڼا یی د معرفت

ننوته زړوته چـه بيا هيڅ ونه وتله
 دا بنايسته رڼا چه شـوه ظاهره په انسان
 حوره د جنت يـى تجلى ته پخسيدله
 جوړه مدينه كـره له يثرب نه محمد
 ده داسلامى تـمدن سـته كينودله
 زړونه يـى قوى كـره په ايمان دايماندارو
 حكه به يو تن لسـوته ماتى وركوله
 جوړ يـى مسلمان نه د جهان لوى قهرمان گر
 هرځاى داسلام جـنډه په سر وړيدله
 لوى جهاد شروع شو چه په الله اكبر به
 زمكه له هـيـته لکه پاڼه ريريدله
 نن هغه قوت كله پـاتى مسلمان كښى
 هغه روحيه مسـلمانانو وبایلله
وينو كښى اوس نه لامبى مسلم شود ابو مهى
نه وركوى سرخو سرسـايه يـى ومنله
 نه كوى جهاد نفل كـوى او وظيفى كوى
 مفت ثواب ته ملا مسـلمانانو وتړله
 تش د خولى په ذكر خدايه ستا خوښى رضا غواړى
 ستا رضائى هرڅـه نه ارزانه وگڼله
 هغه طاعت نكړى چه پكښى يوڅه تاوان وى

مونځ کړی خودکات بــــاندى ئی خيټه و اچوله
 هم د ظالم لاس بنکلهــــوی هم دخدای کتاب
 هم کښینی واعــــظ ته هم که ډمه گډیدله
 هم څکی د زمزم اوبــــه او هم د مظلوم وینی
 خان کوی هم دا او هــــم هغه کله ناکله
 نیسی لاروژی خــــوناتوی ئی په حرامه
 هیڅ وخت ئی حرامــــونه رژه ونه نیوله
 هغه بڼه سپری هم نشته اوس په کور او کلی کښی
 بڼه به ئی چه بنکاره کــــول گناه به ئی پتوله
 رابه غی مسجد ته چه تــــوبی به ئی ویستلی
 پت به شوله خلکو چــــه توبه به ئی ماتوله
 اوس خومجاهر فــــاسق ((الفتنه)) هیڅ نکړی
 اوس خو رقاصه لــــوڅه میدان ته ووتله
 دامسلمانی خواخــــرت کښی په کاریری نه
 داسی مسلمان نه خو دنیا کښی څه جویری نه

په ځان مینه!

په ځان مینه! په جانان شه مین

په قام مینه! په افغان شه مین

مینه چه هرثومره عالی وی بنه ده
په سپوژمی ستورو دآسمان شه مین
مینه کبئی فرق د شرق و غرب مه کوه
په صبحدم،مانبام یوو شان شه مین
بنکلا که لورو ژورو کبئی وی
په غرو،درود بدخشان شه مین
هواکبئی وکوره د ویخوو او بنان
هم په شبنم هم په باران شه مین
د طبیعت بنایسته هر وخت کبئی گوره
هم په بهار ه په خزان شه مین
هرخوک په خپله معشوقه وی مین
په عشق مین شه!په عرفان شه مین
گبروترساوی که وی خپل که پردی
په بنایسته نوع دانسان شه مین
پریرده بلبل چه په گل مینه کوی
ته هم په گل هم په باغبان شه مین
یوازی خپله باغچه مه ستایه تل
(الفته))راشه په جهان شه مین

محيط او انسان

سوزوی مواوبه هم چه په جوش راشی
اوبه اورشي چه محیط یې شی سور اور
په هر شی کښی د محیط تاثیر بنکاره دی
وي بی زهرو چه اوبو کښی وی منگور
په اواربستر کښی سیند درومی آرامه
خو په چر کښی یی بیا گوره شروشور
لوگی اورخه پیدایې خو اورنه دې
د محیط اغـیـزه کله لري مور
له یوه پښته رڼا او لـوگی دواړه
د یوه مخ منـوـر او د بل تور
محیط چا نه چنگیزه جور چانه بودا کړ
د محیط مخلوق هم فخر هم پیغور
کله کله خوک پیداشی په محیط کښی
چه محیط ورپسی خي که خي هر لور
زورور انسان په هر څه زورور دي
په محیط په زمانه اوداسی نور
دا انسان دی چه آرام محیط نارام کړی
یا نارامه محیط کـړی د سکون کور

په هر څه کښي دي عيان تفاوتونه
يوشان نه وي د څيری اولوخی اور
انسانانو کښی شته څومره ډير فرقونه
نه دي يو راز اوسيدونکي د يو کور
دگاندي کارله ټاگوره پوره نه دی
گاندي جی هم نشی کړی کار د ټاگور
بازنه مه غواړه نغمه دبلبلانو
مه کوه په توره لـوکړه يي په لور
د چالاس توری ته جوړ د چا هنرته
دهر لاس د گوتو کارنه دی انځور
انسانی قوه خو پوهه ده تمیز دي
حيوانی قوت دي بي تمیزه زور

عمل او عکس العمل

مینو ژوب اغوستل بڼه که بد عمل دي
د دلاق او چادری عکس العمل دي
د ډير قيد نتیجه ډيره آزادي ده
د روهي عقیده ساديـزم ته تکل دي
ډير فشار کله شـی ډير دوام کولی

د شديدي شكـــــــــــــــــنجى عمراقل دي
 كه افراط دى كه تفريط يو د بل سرخورى
 هريوبل ته قـــــــــــــــــبركن د بل اجل دي
 حقيقت كښى خپل خان وژنى چه بل وژني
 مري هغه اورچه سيزلى ئى ځنگل دى
 كه نن وى ستـــــــــــــــــا رسى او د بل غاړه
 دا رسى سبا ته ستـــــــــــــــــا د غاړى ول دى
 انتقام ته تېرى زړونـــــــــــــــــه ترڅوتېرى
 بايد يخ شى هغه زړه چه اور پېرى بل دى

سوتې

د سوتې او سياست خـــــــــــــــــود قديمه آشنائى ده
 د سوتې په زور ئى كړې په هروخت كښى آغائى ده
 په ليمو راننباسى نـــــــــــــــــاتـــــــــــــــــراش سوتې په زوره
 وائى سترگو كښى ځاى ور كړى دادسترگوسلايى ده
 چه ډب نه وى ادب نه وى د سوتې د خولى منطق دى
 ډبولو رابنودلې ډبـــــــــــــــــيدلى دانائى ده
 ظالمانو يو وهلى تـــــــــــــــــكـــــــــــــــــولى او رتلى
 زړه كښى ويره سر كښى ويره زمونږبرخه گدائى ده
 ضرباضربوزده كړى په مونـــــــــــــــــر ضرب زباني ده

د ضربی قوه کښی ضرب شته د سکی ضرب کفایي ده
 چه وهی موراته وایی گوری اوس به موسری کرم
 په وهلوسری کیـــــــــــــــــرو د زور لښته مو دایی ده
 د موسی امسأ چینی کـــــــــــــــــری له وچ کانی نه روانی
 د دهقان لاس کښی یی کری قلبه سمه په غوایی ده
 گدا خان پری دی ساتلی د خروری سپی له خولی نه
 یو رانده لره کری دـــــــــــــــــره بڼه رهنمایی ده
 کله شی خلی د سترگو بیـــــــــــــــــنا سترگی رندی وي
 د رنجو سلایی سترگوـــــــــــــــــو ته ورکری زیبایی ده
 چه سوتی سلایی بـــــــــــــــــولی اوله چانه شرمیری
 بڼه په زورکښی راروانـــــــــــــــــه یاره ستا بیحیایی ده

خپل او پردی

لری بیل بیل رنگـــــــــــــــــونه د یو چمن گلان
 یوشان په گل مین دي دهرخای بلبلان
 بلبل کارغه نه بیل شود ذوق په اختلاف
 د گلومینی خپل کـــــــــــــــــره بلبلي پتنگان
 خپلوي د سیرت بڼه ده خپلوی نه صورت
 خیره کښی خوپردی هم ښکاری کله یوشان
 رنگ شکل ته مه گوره مغنی نیسه نظرکښی
 ظاهرکښی لکه غـــــــــــــــــنی ښکاریری غنلان

په اصل کښی که یودی بیا هم سره یونه دی
 چیرته د پسرلی بـاد او چیرته د خزان
 د سرسترگی جدادی د زړه سـترگی جدا
 وینتوب د سترگو کله وینتوب دی د وجدان
 طوفان دباد که هرڅومره قوی دی په ظاهر
 قوی په حقیقت کښی نسیـم دی د نیسان
 د خیراود شراصل که یوهم وی یونه دی
 لطیفه وړمـه ده همجنسه د طوفان
 په وینه باندی مینه د دین شـوله غالبه
 قربان عقیده نه هـرڅه کره مسلمان
 بلال حبشی ورور شو مسلمان سره د فارس
 مومن خپل دی عـرب وی که افغان
 پردی شو محمد نه خپـل تره ابولهب
 زید خوی د محمد شو چه رایی وور ایمان
 پردی چه وی له خدایه خپل نه دی د مومن
 د نوح خوی گوره نه دی د نـوح د خاندان
 په مینه پردی خپل شی بی مینی خپل پردی شی
 په دی راز بڼه پوه شـوی د زرونو خاوندان
 که زرونه مرور وی که نه وی الفـت زرو کښی
 که شي غاړه په غـاړه پخلا نه دی یاران

امیدونه راژوندی کره

امیدونه راژوندی کره خا—اورو لاندی مایوسی کره
 په نطفه کبني دروغ وړني مړه مری کبني چاپلوسی کره
 د حافظ سوتی چه لگی د ی—وه بل په سرونو
 دا کوتک کوتکماری خ—و دې وړې سملاسی کره
 لوڅه توره ژرپڅیری ی—ا زنگ خوری یا ماتیری
 تیکی دی لباس د توری خپ—له توره لباسی کره
 قدرت بنه دی ورسره چه هم ه—نروی هم حکمت وي
 چه یی نور په جبر کاندی هغه ک—ار په شابسی کره
 تورو ی دی زړه له سپ—ینه ورځ درته شپه بنی
 ورکه دارنا دبنمنه تکه ت—وره جاسوسی کره
 چه ولس دپاره کار ک—ری دا ولس په خیر او گټه
 ولس هم درسره مل ک—ره رویه هم ولسی کره
 مرورخلک پخلا کره قح—طی ورکه د خندا کره
 بروسې شونډی په مسکا ک—ره بی سببه دار پانیسی کره

د عصر دلبره!

ته د دی عصر د لــــبريې	ته منظوردهر نظر ئي
په خو بانو کښي افسريې	مبارک شه! مبارک شه!
آراســــته په زر، زيوريې	دالماس تاج دې په سردي
معطر مشک و عنبر ئي	د بنکلا ثــــاني دې نشته
له هر چاڅه بهــــتر ئي	ټول دې تل ثنا صفت کړي
سر تر پايه ټول هنر ئي	عيب دې څوک ليدلی نشي
آيا د نه هم خبر ئي	خوشــــپي ورځي درته وائي
چه پر يوزي هــــغه لمريې	چه بنکلا وي يو څــــوورځي
که هر څــــو بنکلي بشر ئي	دا څيــــره نه پاتي کيږي
زيړي لــــمر د مازد يگر ئي	د جگ غــــره په جگه څوکه

جوى انقلاب

دا هواد طوفــــانــــونو هيو لئ ده
هندوکش پامير د لــــوى طوفان ماوى ده
زلزلي که وران کــــره خلم کښي کورونه
د سيلاب خواهــــم سره په مونږ بيا بيا ده
توري لري تل زمونــــږ په سر و گزري

گرزوگړوزدې تــــــندرېزه يې برېښنا ده
 له بارانه ئې ســــيــــلاب راځي د مخه
 نه سبا نه بيگا گــــوړی څه بلا ده
 خلک وړی کورونه وړی فصلونه هم وړی
 د عمل د آزادۍ دغــــه معنا ده
 د چا ځوی مړ د چا پلار مړ د چا وروزمړ
 کونډی ژاری د ځــــوی مړو واويلا ده
 مصيبت په مصــــيبت غم په غم اوري
 دا فضا د غم بــــاران سره آشنا ده
 د خوبنيو کورئې وران کړزړونه يې مات کړه
 هيره کړې خولو خــــندا شونډو مسکا ده
 مهار کړی هيچا نــــه دي سيلابونه
 څومره مطــــلق العنانه اوريا ده
 له بډايه په څنگ ځی خواران ئې چټ کړه
 نه وړی هغه سرمــــايه چه د دربار ده
 د جوی انقلاب زړه پــــه مونږ سوړ نشو
 که په کور کښی مو هــــر څو سره سنا ده
 د فضا تسخير تــــه ملا بشر ترلي
 فضا ځکه قهر جــــنه په هر چا ده
 پاکستان د هند او نيپال کښی سيلاتونو
 تباهی ته ملا تــــرلی د دنيا ده

زلزلی د چین شمال کښی خای نیولی
 په قفقاز کښی زمکه هم په ریردیدا ده
 فلیپین کښی زلزلی قیامت جوړ کړی
 ناقراره نارآرامه آسیا ده
 زمکه څه وینی په مخکښی چه له پاره
 لکه پانه هر وخت ریردی وارخطا ده
 چهله قهره زرگی دک د طبیعت شی
 تشوی یی په مونږ، مونږ کښی څه گناه ده
 نفس ظالم تربور ظالم دي خان ظالم دی
 له هر چا ظالمه لا هوا ده
 چه په دغسی هوا کښی یی غټ شوی
 سره! ستا مغزو کښی هم دغه هوا ده

۱۳۵۵ اسد هـ ش

نوی گل

د حاکم نوم چه ولـ سوال شو تحول دي کنه
 ددی ملی نهضت هـ مدغه نوی گل دي کنه
 دیموکراسی ده فرق د سپین اوتور نشته گوری
 نظریی یو شان په سپین مخ او تور اوربل دي کنه
 کله وي وار د ابـ کی کله د ابا د لته
 حق مساوي د گلاآغا او بي بي گل دي کنه

د پروڼ کونډه که نن بیا په ډنگ وډول وډیری
 که ابتکار نه وي نغمه او ســاز خو بل دي کنه
 د غرونوټور دیوان یې واورو باندی سپین وښودل
 تعجب مه کوئ بل خــای نه دي کابل دي کنه
 جهل لوي عیب دي عوامــونه د خاصو خلکو
 د عارف جهل، جهل نــه دي تجاهل دي کنه
 د خوار غریب غفلت هر چاته څومره بد ښکاری
 چه بد نه ښکاري د خــوبانو تغافل دي کنه
 ستا گناه نه ده ولــسواله ملامت نه یې ته
 دا چه په مونږ هرڅه کوي زمونږ تحمل دی کنه
 ته دیموکرات یې خو له تانه د کتاتور جوړول
 د بل چاکار نه دي ډاکار زمونږه خپل دی کنه

آزادي

آزادی ده ژونــدانه لره اکسیر
 لوی دولت دي ورسره خیر کسیر
 په عادي نظر کتل ورته گناه ده
 ناپوهی ده د وجــدان او دضمیر
 پت عزت د ژونــدانه آزادی بویه

بې له دې وی ژوند ذلیل خواری وحقیر
آزادي د تن او غـرو څه پکار ده
که دي فکروى تـرلى په ځنځير
چه آزاده فکر لری په جيلخانه کښی
دی ازاد دي نه غلام غوندی وزير
په تش لاس ازادی نشي څوک ساتلی
ازاد نه دي بل ته اړ وړی فقير
چه وطن او ملک آزاد وی کله بنایى
چه یی خلک د څو تنو وی اسير
باداري د زور اوزرو چه کړی ورکه
ده هـمدغه آزادي وړ د تقدیر

خپلواکی

د ملی ژوند اساس خپلواکی ده
د ملی غرور ژوند، سرلوری ده
د څو تنو څو کسو خو، نه ده
پکښی برخه د هر هر سپری ده
حفاظت یی په سر او په مال
د هر چا وظیفه ایمانی ده

په تش لاس ئي ساتنه ده گرانه
لوی دښمن ئی خواری بیوسی ده
په ملی قدرت لاس ته راغلي
په ملي اتحاد د متکي ده
چه هرڅومره ملت متحد وي
خپلواکی ئی هغومره قوی ده
په ملي تربیه قوت مومی
په ملي روحیه کښی خوندی ده
تینگ اساس ئی ملي اقتصاد دی
خپلواکی نورو نه بی نیازی ده
په ملی ثقافت قوم ژوندی دی
کلتوری سرامایه ئی هستی ده
راشئ! ورکه خواری کړو وطن نه
ترقی لورته هڅه حتمی ده
ورکه کړئ بــاداری و څو تنو
خپلواکی د فرد فرد آزادی ده
په آزاد او خــپواکه وطن کښي

روا کله پــــه بل باداری ده

زما وصیت

غوارمه چه مرگ می وی په شان د یو فقیر
نه دی پکښی ویــــروې نه د خلکو ډیر بهیر
نه دی رادیــــوکښی وی زمامرگ اعلان
نه دی وی زما په قــــبر خان و بیگ اومیر
خاوروته دی وســــپاری هغه دهقانان
هغه چه کــــری تخم اووړي خیر کثیر
نورڅه نه وړم عجز اونیا ز به وړمه خدای ته
رحم او کــــرم ته به یی وړم عذر و تقصیر
لاس کښی که څه نه و، چه نهروړی ماړه کرمه
زړه کښی خوڅه و، چه یی په دوی کرمه زهیر
بڼه به وی که لــــرمی دا تیاره قبررنا کاندی
که می رنا کــــری وی د چا ذهن اوضمیر
مکړی دریاً دپــــاره ماپسی خیرات
خان پسی نه غــــوارم خیراتونه چشمگیر
ورکړی غــــریبانوته که وی زماڅه مال
پت غوندی له خلکو چه پکښی نه وی تشهیر
خدای ته ډیر نږدی وی له هرچا څخه الفته

هغه چه دنيا كښي وي غـريب خوار وحقير

په ۱۳۹۲/۱/۱۲ نيټه پای ته ورسيد تايپينگ يی

ما په دوه پنځوس کلنۍ کښي کمپوټر زده کړه شروع کړه ،او کمپوټر می د خپل ضرورت په اندازه زده کړه ،او تايپينگ می چه کله زده کاوه ځان سره می وويل راءه د الفت صيب دا کتاب چه زما ډير خوښ دی د کمپوټر صفحی ته راوله ،همداسی می وکړه ،تايپينگ می زده شو .کتاب کمپوټری شو .

د يو بيطرفه افغان په صفت هر افغان ته چه په هر نظر او فکروى بايد يوځل دا کتاب مطالعه کړی، بيا يی نظر خپل دی

په ډير درنښت دوکتور مير ابرار (کمال) ملک زى د مرزا محمد ابراهيم خان ملک زى

خوى د لغمان د ولايت د قرغيو دولسوالى

د برکمالپور د حاجی صاحبیانود کلی څخه

مننه چي مو ولوست
مېښه مېښه

پاي
پاي

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**